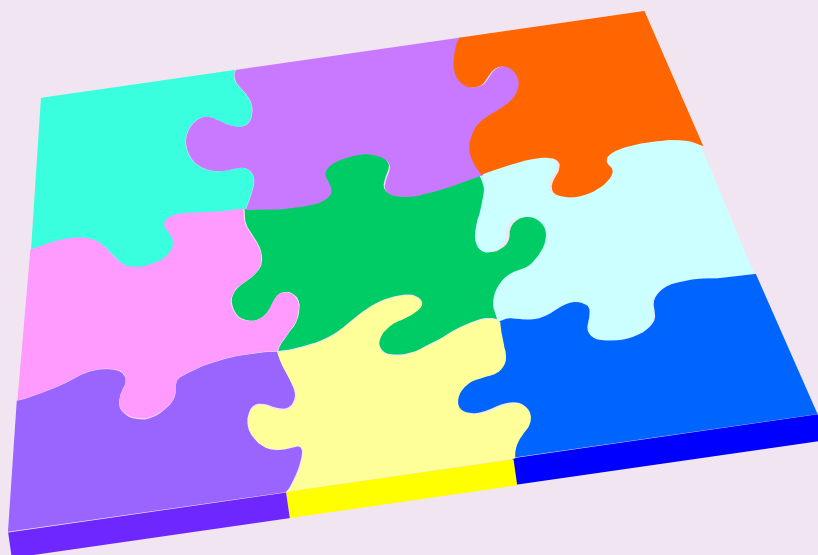

מדינת ישראל
משרד החינוך
לשכת המנהלת הכללית
אגף הערכה ומדידה

מערכת החינוך

בראי המיצ"ב: תשס"ב

ירושלים, תשס"ג

עורכי הדו"ח:

ד"ר גילי שילד, מנהלת אגף הערכה ומדידה
מר מוטי אסולין, יועץ מחקר ומתודולוגיה

צוות המיצ"ב:

ד"ר אילת גלעדי

גב' הדס בנארי

מר אולג צ'בקין

בסיוע של מרלית הר-ציון ושרון עודי

תוכן עניינים

- 1..... פתח דבר
- 2..... הנתונים
- 3..... הסביבה הפדגוגית בבית-הספר
- 5..... מהן הקדימויות של בתי-הספר?
- 6..... אלה פרוייקטים ויזמות פועלים בבתי-הספר?
- שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.
- 10..... אלה כלי הערכה מופעלים בבתי-הספר?
- 12..... ומה עם שיעורי הבית?
- 13..... האם הסביבה הפדגוגית עונה על צרכי התלמידים?
- 15..... הישגים לימודיים, שעות הוראה והשתלמויות מורים
- 16..... ריכוז תוצאות מבחני מיצ"ב
- 17..... ריכוז תוצאות -- לפי עשירון טיפוח ולפי מקצוע
- 18..... ריכוז תוצאות -- לפי מגדר
- 19..... ריכוז תוצאות -- לפי מחוז
- 23..... הישגים בשפת-אם
- 27..... הישגים במתמטיקה
- 31..... הישגים במדע וטכנולוגיה
- 35..... הישגים באנגלית
- 39..... הישגים במבחני מינהל החינוך הדתי
- 45..... אקלים בית-הספר וסביבת העבודה
- 49..... משוב מנהלים על המיצ"ב
- 51..... נספח א: הישגים במתמטיקה לכיתות ד' בתוכנית "ההתמקצעות"
- 52..... נספח ב: הדו"ח הבית-ספרי
- 53..... נספח ג: רשימת תרשימים

פתח דבר

מטרתו של דו"ח זה היא לתת תמונה מקיפה ושיטתית של כלל מערכת החינוך הרשמית בישראל.

הדו"ח מקיף בתיאורו את המציאות ב-1,026 בתי-ספר רשמיים המהווים מדגם (50%) אקראי ומייצג של כל בתי-הספר הרשמיים בארץ, ומבוסס על מידע מכ-200,000 תלמידים, כ-16,000 מורים ו-1,023 מנהלים -- בחינוך העברי הממלכתי, הממלכתי-דתי, בחינוך הערבי ובחינוך הדרוזי.

הוא מקיף גם בראייתו את בית-הספר כמערכת המורכבת מחלקים רבים. בית-הספר הוא גם ארגון, גם סביבה פדגוגית, גם תוכניות לימודיות וחינוכיות, גם הישגים, גם פיתוח מקצועי של הסגל, גם מערכות יחסים ועוד -- שיחד יוצרים את המכלול הנקרא בית-ספר או מערכת חינוך.

הדו"ח כולל, לפיכך, נתונים על מדיניות בתי-הספר ודרכי ההוראה הנהוגים בהם; על הישגי התלמידים (בשפת-אם, במתמטיקה, במדע וטכנולוגיה ובאנגלית); ועל האקלים בבית-הספר; כאשר האינדיקטורים הספציפיים נבחרו על-פי המודל של בתי-ספר אפקטיביים, על-פי "הדגלים" והדגשים במדיניות המשרד ועל-פי ההמלצות וחוות-הדעת של כ-200 מפקחים כוללים וכ-200 מנהלי בתי-ספר.

הדו"ח הוא שיטתי בהתבססו על נתונים "קשיחים" ולא רק על התרשמויות, אנקדוטות ואינטואיציות, יהיו אלה מרשימות ככל שיהיו.

הדו"ח מסכם, ברמה כלל-מערכתית, את עיקרי הממצאים של המיצ"ב (תשס"ב). המיצ"ב (מדדי יעילות וצמיחה בית-ספרית) מספק לכל אחד מבתי-הספר דו"ח פרטני על מאפייניו של אותו בית-ספר בנושאים שהוזכרו לעיל ובנושאים נוספים, כדי לשמש למנהל ולסגל כלי עבודה לקביעת קדימויות, ולתכנון הפעילות¹. על-פי החלטת המנהלת הכללית יתקיים המיצ"ב בכל אחד מבתי-הספר הרשמיים בארץ בסבב דו-שנתי. לכן, יש לראות בדו"ח המערכת הנוכחי ראשון בסדרה של דו"חות מקבילים של השנים הבאות אשר יאפשרו זיהוי שינויים, התפתחויות ומגמות, אשר הדו"ח הנוכחי ישמש להם בסיס.

יש להדגיש, שמטבע הדברים, האינדיקטורים של המיצ"ב מתארים מציאות קיימת, ואין בהם כדי להצביע על הגורמים לתופעה זו או אחרת. המופקדים על המערכת המתמצאים בנסיבותיה ותנאיה יוכלו לפרש את העובדות המוצגות כאן, להפיק לקחים ולהסיק מסקנות אופרטיביות. מטרת הדו"ח אינה אלא לתת בסיס מוצק למסקנות אלו.

¹ הדו"חות הפרטניים נמסרו לכל בתי-הספר בתחילת שנת הלימודים תשס"ג (הסבר על הדו"חות בנספח ב').

הנתונים

כאמור, 1,026 בתי-הספר שעליהם מבוסס הדו"ח מהווים מדגם של 50% מבתי-הספר הרשמיים בארץ. הלוח להלן מראה שמאפייני הרקע של בתי-הספר במדגם שהשתתפו בתשס"ב זהים למאפיינים של המחצית השנייה של בתי-הספר המשתתפים במיצ"ב בתשס"ג.

מאפייני הרקע של בתי-הספר שהשתתפו במיצ"ב בתשס"ב ומשתתפים בתשס"ג

מס. רשויות מקומיות **	סה"כ בתי-ספר	גודל בית-ספר (מספר תלמידים)			עשירון טיפוח*			מגזר/סוג פיקוח			שלב חינוך		
		מעל 500	301-500	עד 300	לא מבוסס 10-8	ביניים 7-4	מבוסס 3-1	לא-יהודי	ממ"ד	ממלכתי	חט"ב	יסודי	
133	1,026	32%	35%	33%	28%	40%	32%	20%	27%	53%	27%	73%	תשס"ב
129	1,047	33%	31%	35%	28%	41%	31%	19%	26%	55%	26%	74%	תשס"ג

* חסר מידע לגבי 36 בתי-ספר שהשתתפו במיצ"ב בשנת תשס"ב ולגבי 43 בתי-ספר המשתתפים בתשס"ג.

** בארץ יש 272 רשויות מקומיות, אך רק ב-262 יש בתי-ספר בחינוך הרשמי או בתי-ספר בכלל.

מקורות המידע כוללים:

- 1,023 ראיונות (טלפוניים) עם מנהלים;
- 16,217 ראיונות (טלפוניים) עם מורים;
- 197,014 שאלוני עמדות של תלמידים (כיתות ה' עד ט');
- 324,789 מחברות בחינה ב-4 מיומנויות היסוד (כיתות ה' ו-ח').

לפי הפירוט הבא:

חטיבות ביניים				בתי-ספר יסודיים				
חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	
12	38	88	132	24	126	192	411	מספר בתי-ספר
188	616	1,288	3,286	368	1,702	2,348	6,421	מספר מורים
4,479	18,403	16,003	60,912	3,403	19,263	17,070	57,481	מספר תלמידים

הסביבה הפדגוגית בבית-הספר

מערכת החינוך בישראל מגוונת מאד מבחינת הסביבות הפדגוגיות הקיימות בבתי-הספר וניכרת שונות גדולה בין בתי-הספר בקדימויותיהם וברוב דפוסי העבודה המרכיבים את סביבת הלמידה.

מהן הקדימויות של בתי-הספר?

בראש סולם הקדימויות של בתי-הספר היסודיים עומדים נושאי מתמטיקה, שפת-אם ואקלים בית-הספר. מנהלי חטיבות הביניים מעמידים בראש סולם הקדימויות נושאים חברתיים-אקלימיים (אקלים בית-הספר, אלימות וחינוך חברתי). בהקשר זה יש לציין, שבחטיבות הביניים גם ההישגים הלימודיים וגם ביטויי האלימות נמוכים יחסית לבתי-הספר היסודיים (כפי שנראה להלן). החינוך הערבי והדרוזי ממוקדים במתן קדימות למקצועות שפת-אם ומתמטיקה. בחינוך הערבי גבוה, יחסית, שיעור המנהלים שהדגישו את הטיפול בבעיות אלימות ומשמעת, שהן שכיחות יחסית בבתי-הספר במגזר זה (כפי שגם נראה להלן). הטיפול בתלמידים מתקשים ובעלי צרכים מיוחדים כמעט שאינו מופיע בקדימות גבוהה בבתי-הספר (תרשים 1, תרשים 2).

אלה פרוייקטים ויוזמות פועלים בבתי-הספר?

90% מבתי-הספר מפעילים פרוייקטים, תוכניות או יוזמות. בדרך כלל מדובר ב-4 עד 6 נושאים שונים הפועלים בו-זמנית; נושאי הפרוייקטים שונים ומגוונים ולמעט תוכניות בחינוך חברתי לא ניתן לזהות העדפה בולטת לנושא מסוים (שגיאה! מקור ההפניה לא נמצא., שגיאה! מקור ההפניה לא נמצא.).

כיצד מלמדים ומעריכים המורים?

דגשים בהוראה: לפי תפיסת התלמידים מתמקדים המורים בשתי רמות החשיבה הבסיסיות, "ידע" ו"הבנה" ומדגישים פחות רמות חשיבה אחרות. בניגוד למה שניתן היה לצפות, דווקא מורי חטיבות הביניים נותנים פחות משקל לניתוח, הערכה ולמידה עצמית, מאשר המורים בבתי-הספר היסודיים (תרשים 5).

דרכי הוראה והערכה: מורים בחטיבות הביניים מלמדים כ-60% מזמן ההוראה בדרך פרונטלית (בהשוואה לכ-40% בחינוך היסודי). בשני שלבי החינוך מעריכים המורים את תלמידיהם בדרכים מגוונות ולא רק באמצעות מבחנים. יותר מ-60% מהמורים בחינוך היסודי וכמחצית ממורי חטיבות הביניים משלבים מחשב בהוראה (תרשים 6).

מיפוי לקביעת קדימויות: רוב בתי-הספר עורכים מיפויים ואבחונים בנושאים שונים לקביעת הקדימויות הבית-ספריות. הנושאים השכיחים הם שפת-אם ומתמטיקה. כמחצית מבתי-הספר ממפים גם את תחום האקלים הבית-ספרי (תרשים 7).

מאגר משימות: בכיתות ד' ו-ו', 60% מבתי-הספר היסודיים בחינוך העברי נעזרים במאגר המשימות בעברית ובמתמטיקה; כשליש מבתי-הספר היסודיים בחינוך הערבי והדרוזי נעזרים במאגר בערבית וכמחצית מבתי-הספר במתמטיקה. מאגר המשימות לחטיבות הביניים נמצא בראשית דרכו ורק כחמישית מבתי-הספר משתמשים בו (תרשים 8).

מבחנים חיצוניים: בניגוד להנחיות המשרד להימנע ממבחנים חיצוניים (למעט המיצ"ב), עדיין מתקיימים בכמחצית מבתי-הספר מבחנים חיצוניים, במקצוע כלשהו, מטעם המחוזות, הרשויות המקומיות או גופים מתערבים שונים. הנושאים השכיחים הם שפת-אם ומתמטיקה. שכיחים במיוחד המבחנים בשפת-אם בחטיבות הביניים בבתי-הספר הממלכתיים ובמגזר הדרוזי (תרשים 9).

שיעורי בית: המורים מנצלים את שיעורי הבית לרוב לתרגול חומר, וניצולם ללימוד חומר חדש נדיר בחינוך העברי, אך שכיח יותר בחינוך הערבי והדרוזי. ממצא זה תואם את המשקל הנמוך שניתן ללמידה עצמית, כפי שדווח לעיל. המורים לא נוהגים לתאם עם מורים אחרים את כמות שיעורי-בית שהם דורשים מהתלמידים. המורים מצפים שעל כל שעת הוראה ישקיע תלמיד כחצי שעה בשיעורי בית -- פחות בחינוך העברי ויותר בחינוך הערבי והדרוזי; יותר בחטיבות הביניים מאשר בחינוך היסודי (תרשים 10).

האם הסביבה הפדגוגית עונה על צורכי התלמידים?

ציפיות וסיוע של המורים: לפי דיווחי התלמידים, רק לכמחצית מהמורים ציפיות גבוהות מהתלמידים ואמונה ביכולתם להצליח -- יותר בבתי-הספר היסודיים ופחות בחטיבות הביניים. מיעוט קטן של התלמידים מדווחים, כי מוריהם מתאימים את סוג המשימות ואת קצב ההוראה לרמת התלמידים ("התחשבות בשונות"). בחטיבות הביניים במגזר היהודי לא קיימת כלל התחשבות בשוני שבין התלמידים. יחד עם זאת, כ-60% מתלמידי בתי-הספר היסודיים וכ-40% מתלמידי החטיבות מדווחים שהמורים מסייעים, מעודדים ועוזרים (תרשים 11).

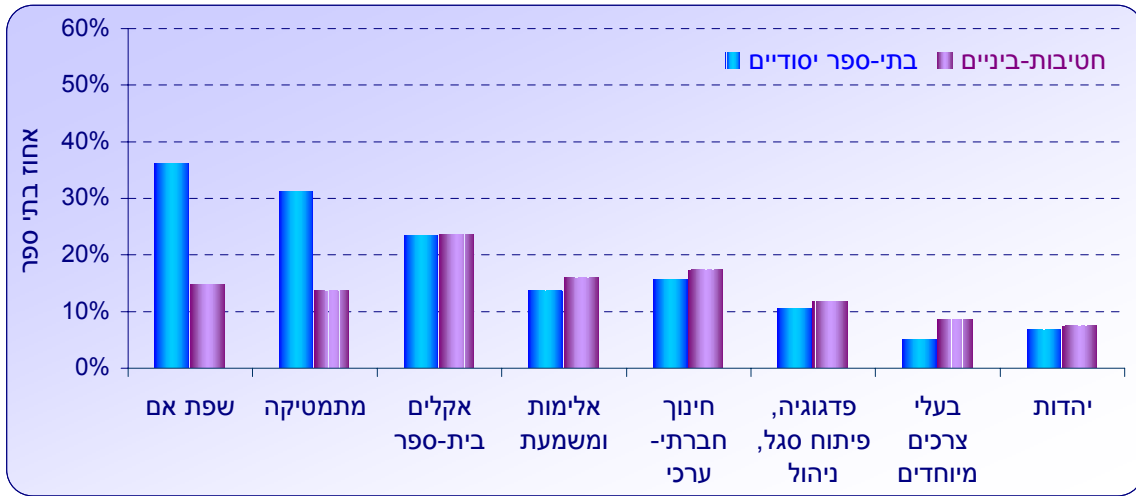
מורים פרטיים במימון ההורים: 35% מהתלמידים אינם מסתפקים בנלמד בבית-הספר אלא לומדים לימוד נוסף עם מורה פרטי, במקצוע כלשהו, במימון הוריהם. המקצועות השכיחים בהם לומדים עם מורה פרטי הם מתמטיקה ואנגלית. במתמטיקה ניכר, שהשיעורים הפרטיים שכיחים ככל שהישגי התלמיד נמוכים יותר, אך באנגלית מועסק מורה פרטי (הן לתלמידי בית-הספר היסודי והן לתלמידי חטיבות הביניים) גם כאשר הישגיו של התלמיד בבית-הספר גבוהים יחסית. רק כ-10% מהתלמידים מסתייעים במורה פרטי למדעים או לשפת-אם (תרשים 13).

בחינוך הממלכתי עולה ההסתייעות במורה פרטי ככל שעולים בדרגת הכיתה, ובכיתה ט' מגיעה לכדי 46% מהתלמידים (תרשים 12).

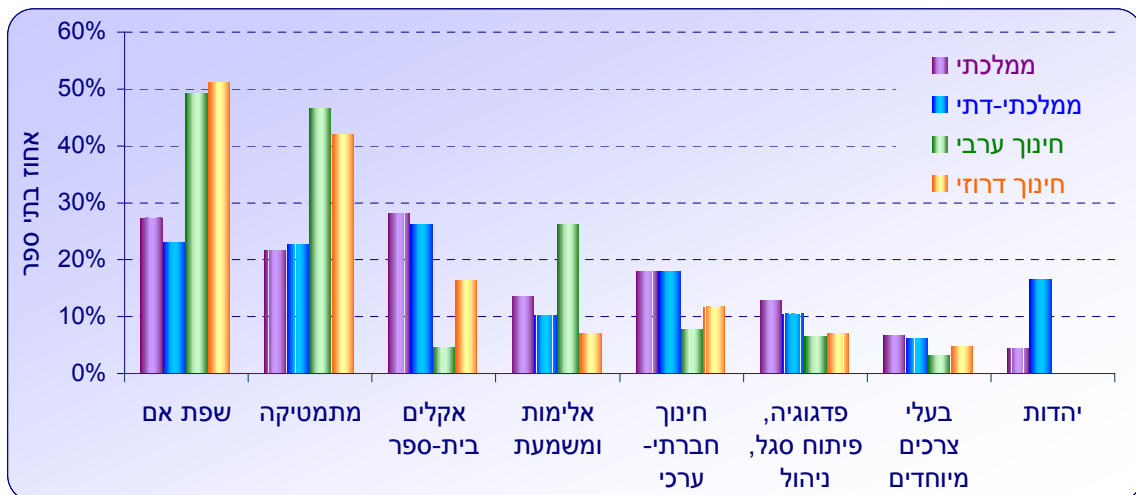
מחשבים בבית: כמעט לכל התלמידים יש בביתם מחשב ורובם מחוברים לאינטרנט (בעיקר בחינוך הממלכתי).

מהן הקדימויות של בתי-הספר?

תרשים 1: דיווח המנהלים על הקדימויות של בית-ספרם -- לפי שלב חינוך

תרשים 2: דיווח המנהלים על הקדימויות של בית-ספרם -- לפי מגזר

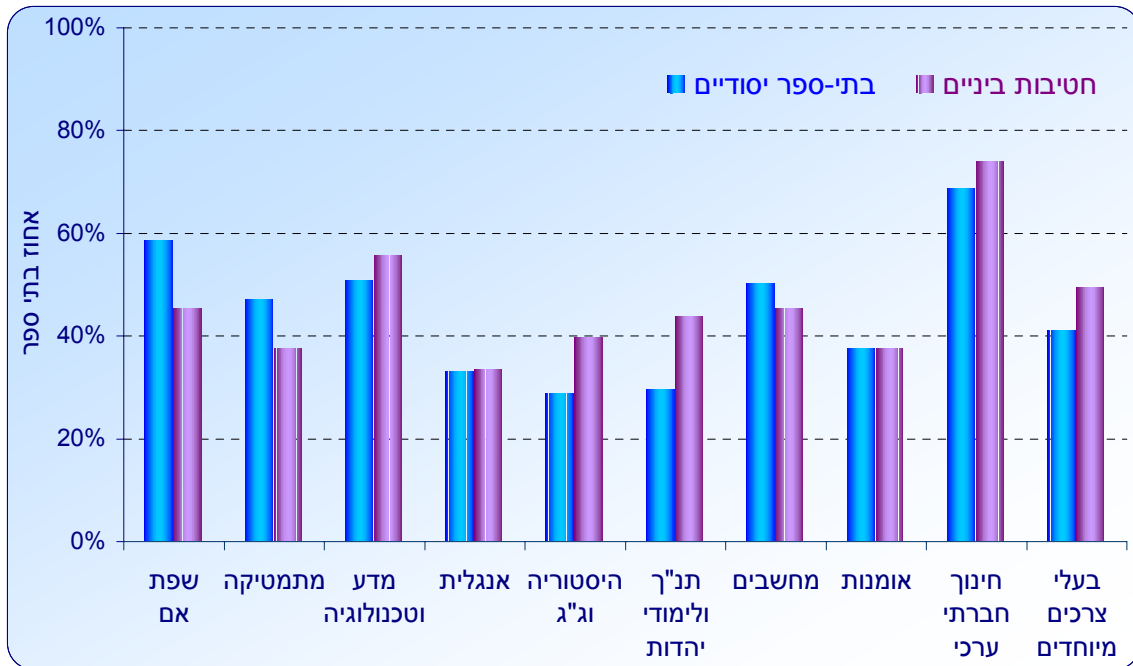
דיווח המנהלים על הקדימויות של בית-ספרם -- לפי שלב חינוך ומגזר

חטיבות ביניים				בתי-ספר יסודיים				
חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	
50%	29%	13%	9%	51%	57%	27%	33%	שפת-אם
50%	33%	11%	7%	40%	51%	28%	26%	מתמטיקה
25%	7%	20%	31%	14%	3%	29%	27%	אקלים בית-ספר
0%	36%	7%	17%	9%	23%	12%	12%	אלימות ומשמעת
13%	5%	26%	16%	11%	9%	14%	18%	חינוך חברתי-ערכי
0%	5%	14%	13%	9%	7%	8%	13%	פדגוגיה, פיתוח סגל, ניהול
13%	7%	10%	8%	3%	2%	4%	6%	תלמידים בעלי צרכים מיוחדים
0%	0%	13%	6%	0%	0%	18%	4%	יהדות

למעלה מ-95% מהמנהלים מדווחים שיש בבית-ספרם תוכנית פעילות שנתית.

אלה פרויקטים ויוזמות פועלים בבתי-הספר?

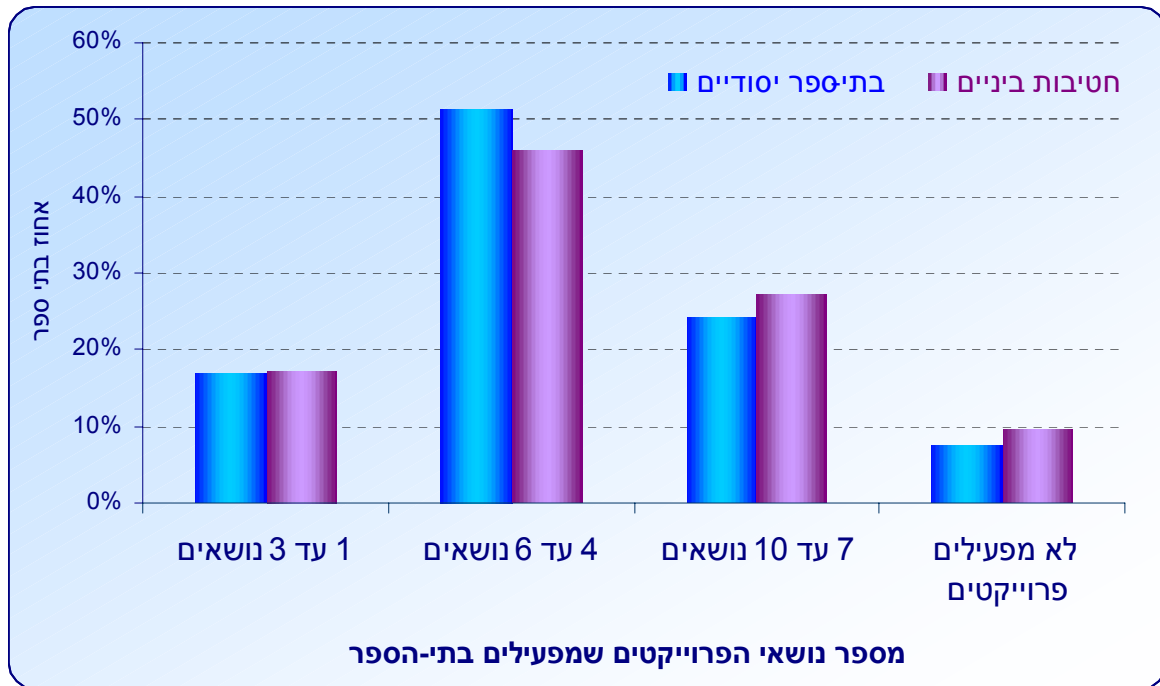
תרשים 3: דיווח מנהלים על נושאי הפרוייקטים שמפעיל בית-הספר

דיווח מנהלים על נושאי הפרוייקטים שמפעיל בית-הספר -- לפי שלב חינוך ומגזר

חטיבות ביניים				בתי-ספר יסודיים				
חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	
33%	21%	38%	58%	38%	37%	69%	62%	שפת-אם
33%	29%	37%	41%	50%	39%	48%	49%	מתמטיקה
58%	42%	49%	64%	42%	39%	49%	55%	מדע וטכנולוגיה
8%	18%	32%	41%	21%	27%	38%	33%	אנגלית
25%	18%	31%	53%	29%	10%	27%	35%	היסטוריה, מולדת וחברה, ג"ג
		50%	55%			56%	27%	תנ"ך ולימודי יהדות
25%	45%	37%	53%	33%	40%	57%	51%	מחשבים
8%	24%	30%	49%	21%	21%	37%	44%	אומנות
33%	53%	73%	84%	71%	41%	72%	75%	חינוך חברתי ערכי
25%	26%	48%	59%	25%	36%	43%	43%	תלמידים בעלי צרכים מיוחדים

תרשים 4: דיווח מנהלים על מספר נושאי הפרוייקטים שמפעיל בית-הספר

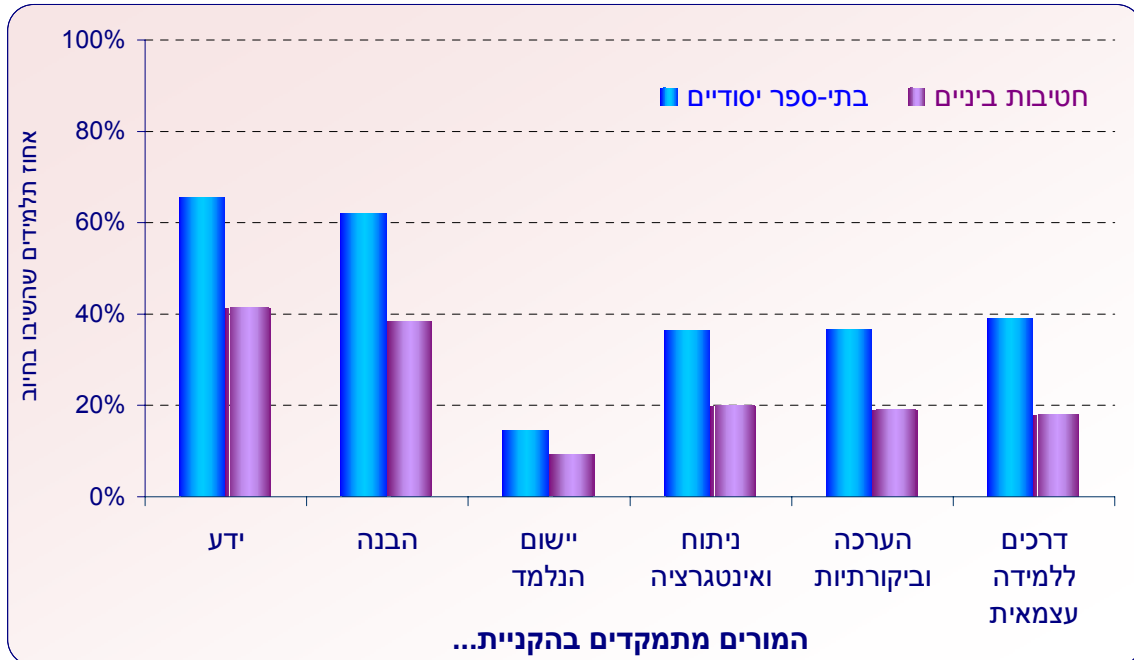

דיווח מנהלים על מספר נושאי הפרוייקטים שמפעיל בית-הספר -- לפי שלב חינוך ומגזר

חטיבות ביניים				בתי-ספר יסודיים				
חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	
33%	24%	24%	9%	38%	24%	11%	16%	נושא אחד עד שלושה
42%	42%	47%	47%	38%	52%	56%	50%	4 עד 6 נושאים
0%	5%	22%	39%	17%	6%	29%	28%	7 עד 10 נושאים
25%	29%	7%	5%	8%	18%	4%	6%	לא מפעילים פרוייקטים

כיצד המורים מלמדים ומעריכים?

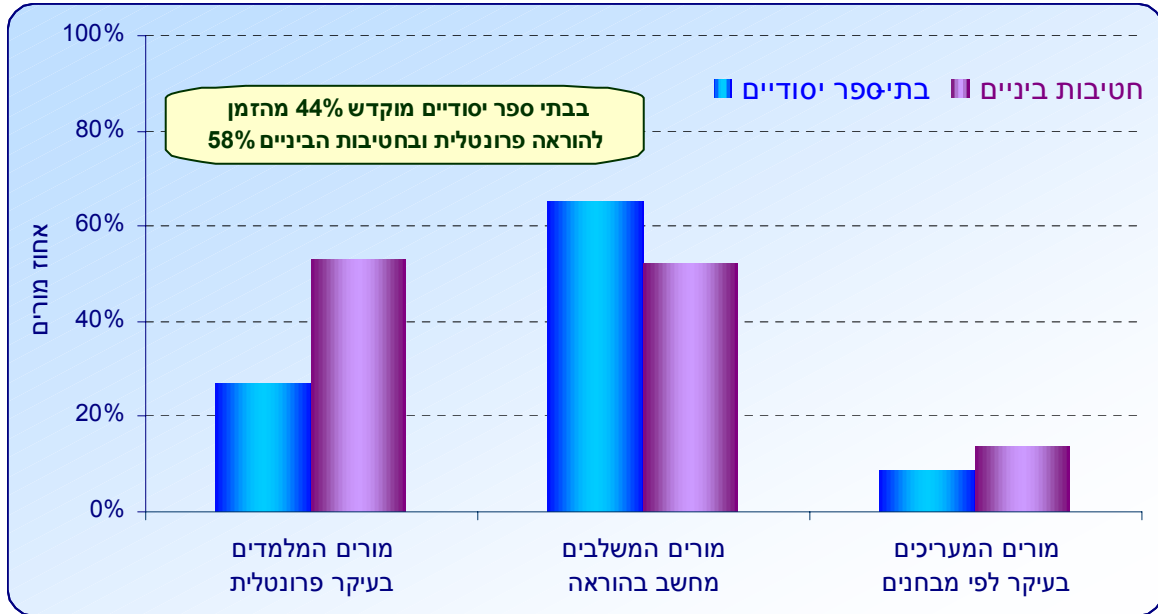
תרשים 5: דיווח תלמידים על דגשים בהוראה -- רמות חשיבה

דיווח תלמידים על דגשים בהוראה -- לפי שלב חינוך ומגזר

		חטיבות ביניים				בתי-ספר יסודיים				
דרוזי	ערבי	ממ"ד	ממלכתי	דרוזי	ערבי	ממ"ד	ממלכתי			
57%	53%	36%	38%	76%	69%	59%	65%	ידע		
53%	50%	29%	36%	71%	64%	50%	64%	הבנה		
10%	11%	8%	9%	18%	18%	13%	13%	יישום הנלמד		
27%	25%	16%	19%	46%	38%	31%	37%	ניתוח ואינטגרציה		
27%	24%	16%	18%	46%	39%	30%	37%	הערכה וביקורתיות		
27%	23%	15%	16%	45%	40%	32%	40%	דרכים ללמידה עצמאית		

תרשים 6: דיווח מורים על דרכי הוראה והערכה

דיווח מורים על דרכי הוראה והערכה -- לפי שלב חינוך ומגזר

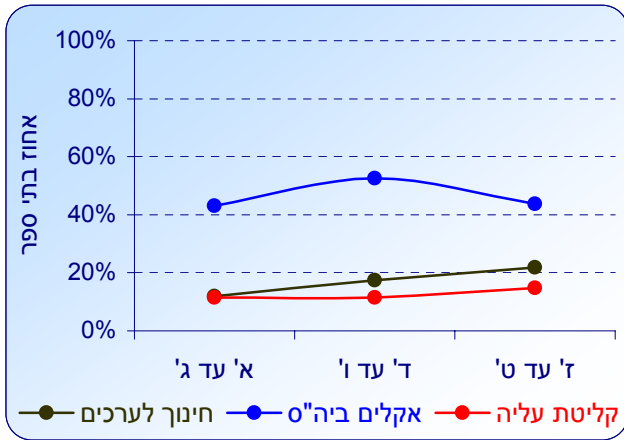
חטיבות ביניים				בתי-ספר יסודיים				מגזר
חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	
52%	59%	58%	57%	51%	51%	44%	42%	מורים המלמדים בעיקר פרונטלית
38%	31%	46%	59%	53%	40%	67%	73%	מורים המשלבים מחשב בהוראה
15%	21%	13%	13%	25%	20%	8%	5%	מורים המעריכים בעיקר לפי מבחנים

● בבתי-הספר היסודיים במגזר היהודי יש מחשב בכ-40% מחדרי הכיתה (במגזר הערבי ב-14% מהכיתות). בחטיבות הביניים כמעט ואין מחשבים בחדרי הכיתה.

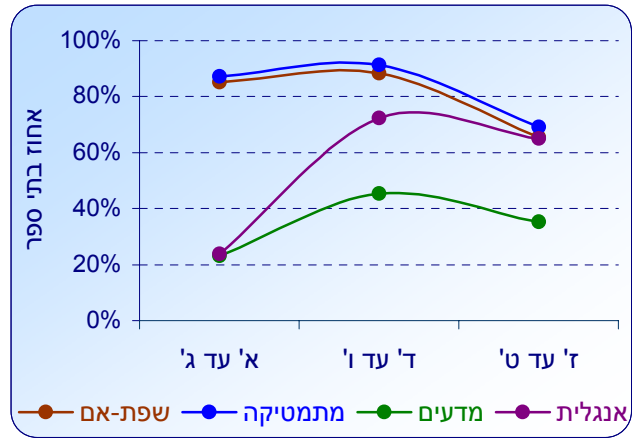
אלה כלי הערכה מופעלים בבתי-הספר?

תרשים 7: דיווח מנהלים על אבחון ומיפוי לקביעת קדימויות -- לפי דרגת כיתה

בנושאים חברתיים

במקצועות הנבדקים המיצ"ב

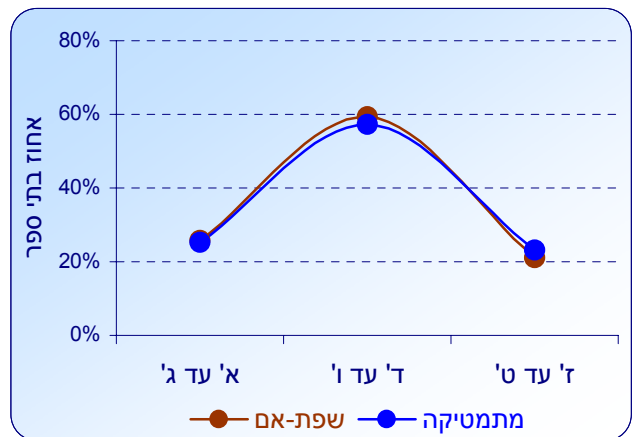
דיווח מנהלים על אבחון ומיפוי לקביעת קדימויות -- לפי שלב חינוך ומגזר

חטיבות ביניים				בתי-ספר יסודיים				
חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	
80%	81%	81%	83%	92%	84%	90%	100%	שפת-אם
100%	90%	84%	88%	100%	99%	92%	98%	מתמטיקה
40%	52%	38%	44%	50%	53%	44%	48%	מדע וטכנולוגיה
80%	81%	77%	88%	58%	75%	70%	80%	אנגלית
10%	13%	45%	26%	25%	19%	30%	18%	תחומי דעת אחרים (ספרות, ג"ג וכד')
0%	6%	55%	27%	17%	7%	42%	11%	חינוך לערכים (יהדות, ציונות, דמוקרטיה)
40%	35%	53%	66%	46%	47%	60%	56%	אקלים בית-הספר
		20%	28%			21%	13%	קליטת עליה

דיווח מנהלים על שימוש במאגר המשימות לפי שלב חינוך ומגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	
שפת-אם				
32%	20%	33%	24%	א' עד ג'
44%	38%	56%	68%	ד' עד ו'
33%	32%	17%	20%	ז' עד ט'
מתמטיקה				
52%	32%	26%	21%	א' עד ג'
60%	59%	53%	58%	ד' עד ו'
25%	43%	20%	19%	ז' עד ט'

תרשים 8: דיווח מנהלים על שימוש במאגר המשימות לפי דרגות כיתה

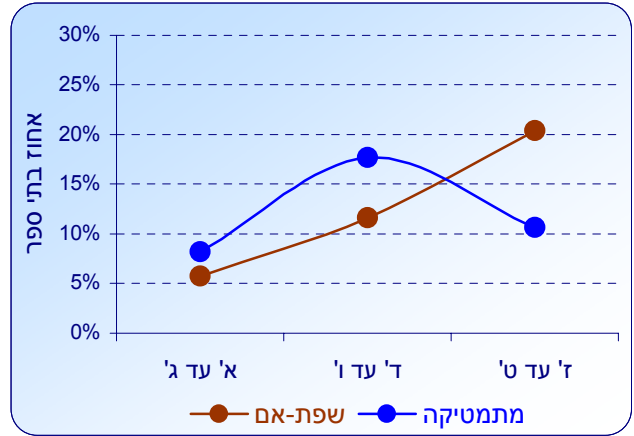
מאגר המשימות באנגלית ובמדעים לבית-הספר היסודי נמצא בפיתוח ובתי-הספר עדיין לא משתמשים בו. בחטיבות הביניים משתמשים כ-15% מבתי-הספר במאגר המשימות בשני מקצועות אלה.

כמחצית מבתי-הספר מקיימים מבחנים חיצוניים במקצוע כלשהו -- מטעם המחוז, הרשות המקומית או גופים מתערבים. המקצועות השכיחים הם שפת-אם ומתמטיקה.

דיווח מנהלים על קיום מבחנים חיצוניים לפי שלב חינוך ומגזר

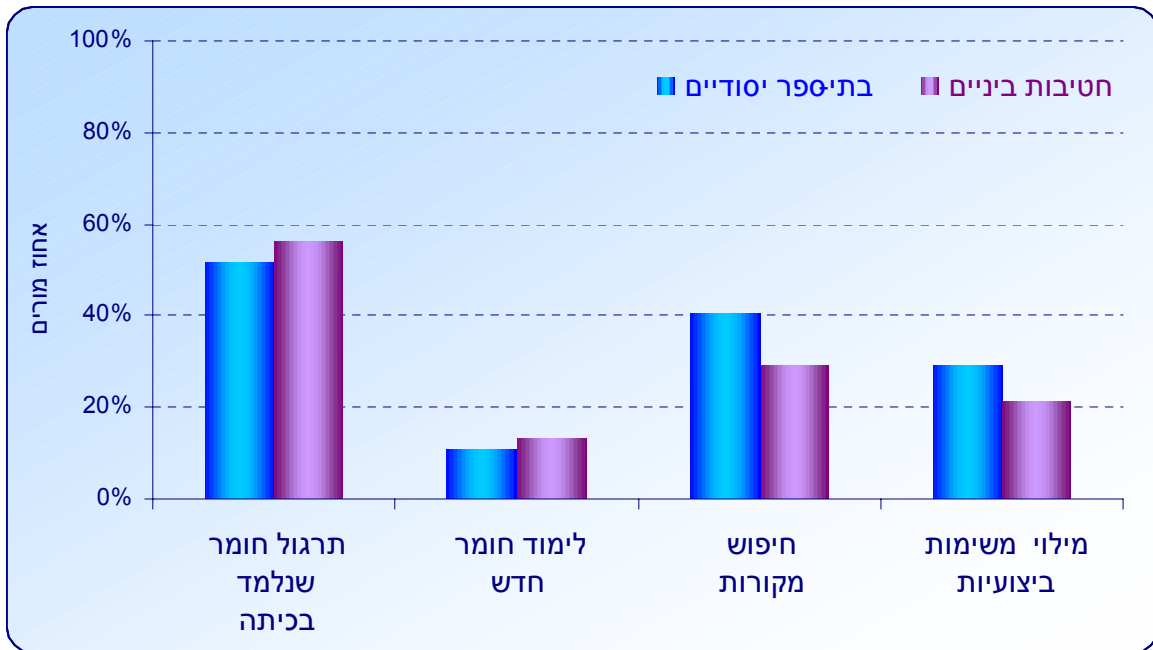
חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	
שפת-אם				
0%	1%	6%	7%	א' עד ג'
8%	17%	5%	13%	ד' עד ו'
33%	9%	13%	28%	ז' עד ט'
מתמטיקה				
0%	1%	9%	10%	א' עד ג'
24%	13%	13%	21%	ד' עד ו'
17%	7%	11%	11%	ז' עד ט'

תרשים 9: דיווח מנהלים על קיום מבחנים חיצוניים -- לפי מקצוע ודרגת כיתה

ומה עם שיעורי הבית?

תרשים 10: דיווח מורים על סוג שיעורי-הבית

דיווח מורים על סוג שיעורי-הבית -- לפי שלב חינוך ולפי מגזר

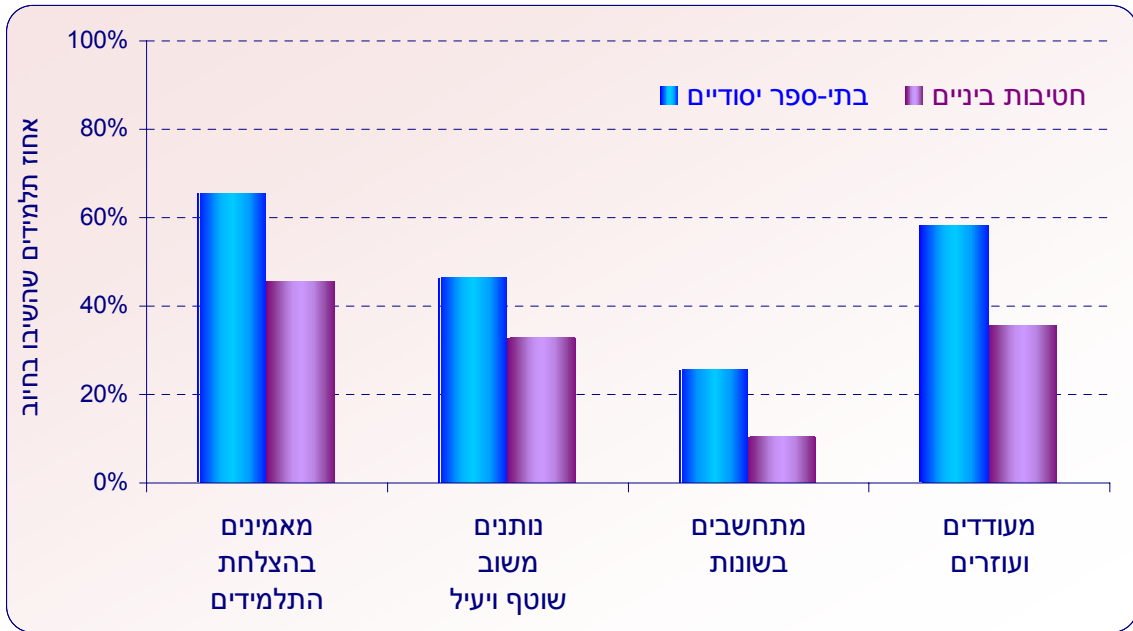
חטיבות ביניים				בתי-ספר יסודיים				
ממ"ד	ממלכתי	חינוך ערבי	חינוך דרוזי	ממ"ד	ממלכתי	חינוך ערבי	חינוך דרוזי	
54%	54%	70%	67%	53%	45%	70%	61%	תרגול חומר שנלמד בכיתה
14%	8%	31%	24%	9%	6%	29%	23%	לימוד חומר חדש
22%	28%	45%	41%	35%	44%	38%	34%	חיפוש מקורות
15%	22%	30%	23%	26%	29%	33%	28%	מילוי משימות ביצועיות

ועוד על שיעורי-בית..

חטיבות ביניים				בתי-ספר יסודיים				
ממ"ד	ממלכתי	חינוך ערבי	חינוך דרוזי	ממ"ד	ממלכתי	חינוך ערבי	חינוך דרוזי	
12%	13%	22%	21%	21%	24%	35%	46%	אחוז מורים המתאמים ביניהם את כמות שיעורי-בית
20	24	36	31	17	18	27	22	דקות שיעורי-בית שהמורים דורשים לכל שעת הוראה

האם הסביבה הפדגוגית עונה על צרכי התלמידים?

תרשים 11: דיווח תלמידים על יחס המורים בתחום הלימודי

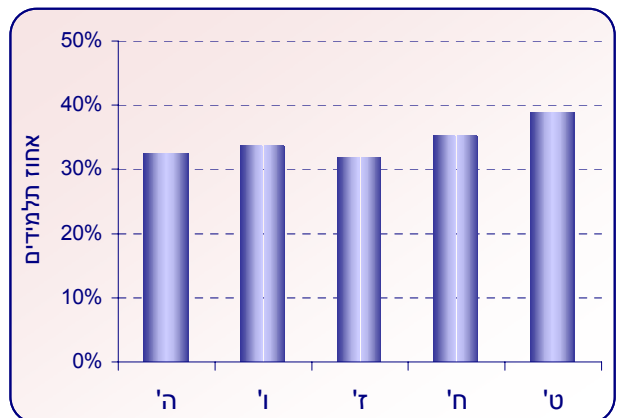
דיווח תלמידים על יחס המורים בתחום הלימודי -- לפי שלב חינוך ולפי מגזר

חטיבות ביניים				בתי-ספר יסודיים				
חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	
67%	59%	44%	40%	80%	70%	60%	64%	מאמינים בהצלחת התלמידים
42%	36%	29%	32%	63%	52%	40%	45%	נותנים משוב שוטף ויעיל
27%	28%	5%	5%	47%	45%	19%	19%	מתחשבים בשונות
54%	44%	35%	32%	73%	60%	54%	58%	מעודדים ועוזרים

דיווח תלמידים על סיוע מורה פרטי במימון ההורים לפי שלב חינוך ומגזר

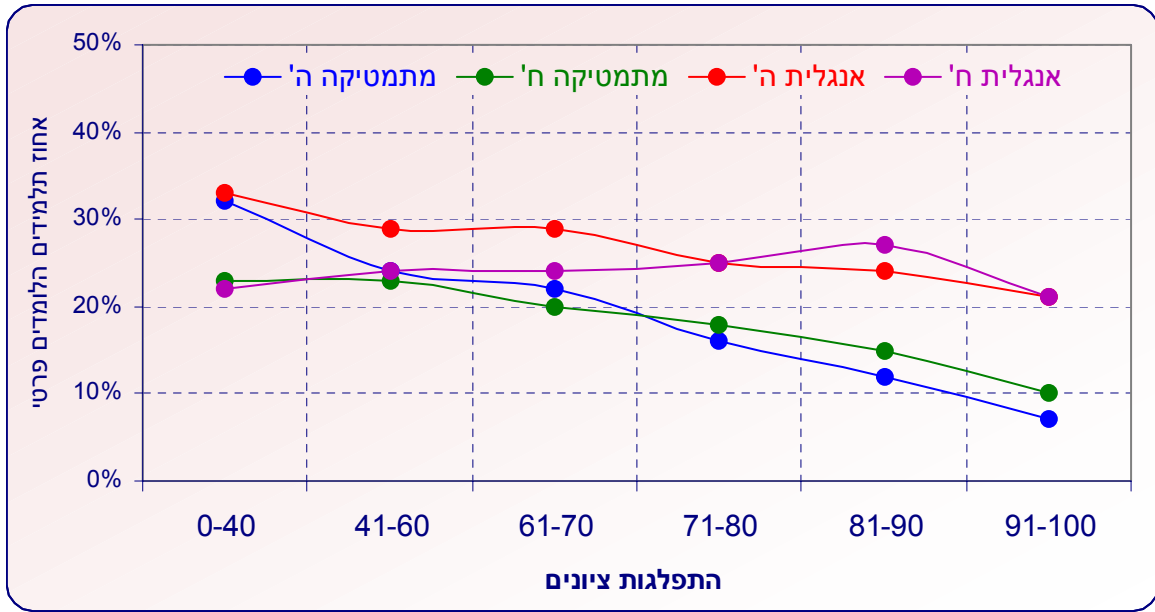
חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	
18%	32%	30%	34%	ה'
19%	31%	30%	37%	ו'
20%	28%	26%	36%	ז'
17%	27%	27%	41%	ח'
18%	29%	28%	46%	ט'

תרשים 12: דיווח תלמידים על סיוע מורה פרטי במימון ההורים -- לפי דרגת כיתה

ל-80% עד 90% מהתלמידים יש מחשב בבית וכ-60% מהם מחוברים לאינטרנט (בחינוך הערבי והדרוזי עומד השיעור על כשליש).

תרשים 13: דיווח תלמידים על סיוע מורה פרטי במימון ההורים -- לפי מקצוע וציון

דיווח תלמידים על סיוע מורה פרטי במימון ההורים במתמטיקה -- לפי שלב חינוך ולפי מגזר

ציון במתמטיקה	כיתות ה'				כיתות ח'			
	ממלכתי	ממ"ד	חינוך ערבי	חינוך דרוזי	ממלכתי	ממ"ד	חינוך ערבי	חינוך דרוזי
0-40	28%	16%	35%	30%	30%	18%	17%	13%
41-60	23%	20%	23%	20%	29%	17%	12%	7%
61-70	23%	19%	19%	10%	26%	14%	11%	5%
71-80	15%	14%	14%	11%	23%	13%	8%	3%
81-90	11%	9%	13%	6%	18%	10%	7%	5%
91-100	6%	6%	10%	4%	10%	7%	5%	8%

דיווח תלמידים על סיוע מורה פרטי במימון ההורים באנגלית -- לפי שלב חינוך ולפי מגזר

ציון באנגלית	כיתות ה'				כיתות ח'			
	ממלכתי	ממ"ד	חינוך ערבי	חינוך דרוזי	ממלכתי	ממ"ד	חינוך ערבי	חינוך דרוזי
0-40	36%	26%	33%	32%	29%	21%	19%	14%
41-60	34%	24%	29%	18%	37%	21%	18%	7%
61-70	34%	23%	26%	12%	36%	20%	16%	10%
71-80	29%	23%	23%	8%	34%	23%	15%	8%
81-90	29%	23%	18%	7%	36%	23%	13%	7%
91-100	23%	18%	16%	4%	23%	15%	12%	5%

הישגים לימודיים, שעות הוראה והשתלמויות מורים

התלמידים נבחנו בדרגות כיתה ה' ו-ח', במקצועות: שפת-אם, מתמטיקה, מדע וטכנולוגיה ואנגלית. המבחנים חוברו על-ידי המרכז הארצי לבחינות והערכה בליווי ועדת בחינה לכל מקצוע ובראשה המפמ"ר הרלוונטי. המבחנים חוברו בהתאם לתכנית הלימודים לכל דרגת כיתה.

כל עשרת המבחנים הם בעלי מהימנות של 0.80 ומעלה, ו-7 מתוך ה-10 הם בעלי מהימנות של 0.90 ומעלה (המהימנות חושבה בשיטת קרונברך-אלפא). בדיווחים להלן על הישגי התלמידים תצוין, עבור כל אחד מהמקצועות ועבור כל אחת מדרגות הכיתה, המהימנות הספציפית של המבחן הרלוונטי.

יש להיזהר בהשוואת הישגים בין דרגות כיתה ובין מקצועות שונים, היות ומדובר במבחנים שונים ואין לדעת אם מבחן אחד היה מחמיר יותר ממבחן שני, אף שכולם, כאמור, חוברו בצורה מוסמכת בהתאם לתוכניות הלימודים. ההתייחסות בדו"ח זה אל ציוני התלמידים היא כאל אחוז השליטה של התלמידים בתוכנית הלימודים הרשמית, לפיה, כאמור, חוברו המבחנים.

מגזרים: הממצא הכללי הבולט הוא שההישגים גבוהים יותר בחינוך העברי מאשר בחינוך הערבי והדרוזי (תרשים 14, תרשים 15), עם יתרון קל אך עקבי לחינוך הדרוזי (תרשים 28, תרשים 31, תרשים 36, תרשים 38, תרשים 42, תרשים 44, תרשים 50).

שלבי חינוך: כללית, ההישגים בבתי-הספר היסודיים במערכת החינוך היהודית מעידים על שליטה של התלמידים בכשלושה-רבעים מהנדרש לפי תוכנית הלימודים עד מועד הבחינה. הן בשפת-אם והן במתמטיקה עולים ההישגים בבית-הספר היסודי בצורה ניכרת על ההישגים בחטיבת-הביניים (ממצא זה משתלב עם ממצאים על אקלים בית-ספר וסביבת העבודה בו שידווחו להלן, וכן עם ממצאים קודמים של אגף ההערכה שהצביעו על היות חטיבות ביניים נקודת תורפה במערכת)².

בבתי-הספר היסודיים בחינוך היהודי ובחטיבות הביניים במגזר הלא-יהודי ההישגים במקצועות השונים דומים זה לזה. לעומת זאת, קיימים פערים ניכרים בין ההישגים במקצועות השונים בחטיבות הביניים היהודיות ובבתי-הספר היסודיים הלא-יהודים: הישגים גבוהים יותר יחסית באנגלית ונמוכים במתמטיקה (בחינוך היהודי) ובשפת-אם (חינוך לא-יהודי). (תרשים 14, תרשים 15).

מדד טיפוח ומקצוע: כצפוי, ככל שהרקע החברתי-כלכלי של תלמידים חלש יותר הישגיהם בכל המקצועות נמוכים יותר. בחטיבות הביניים בחינוך העברי הפערים בהישגים בין תלמידים מרקע "חלש" לבין אלה הבאים מרקע "מבוסס" הם גדולים יותר מאשר בבתי-הספר היסודיים (עד 20 נקודות פער במתמטיקה ובאנגלית) (תרשים 16, תרשים 17).

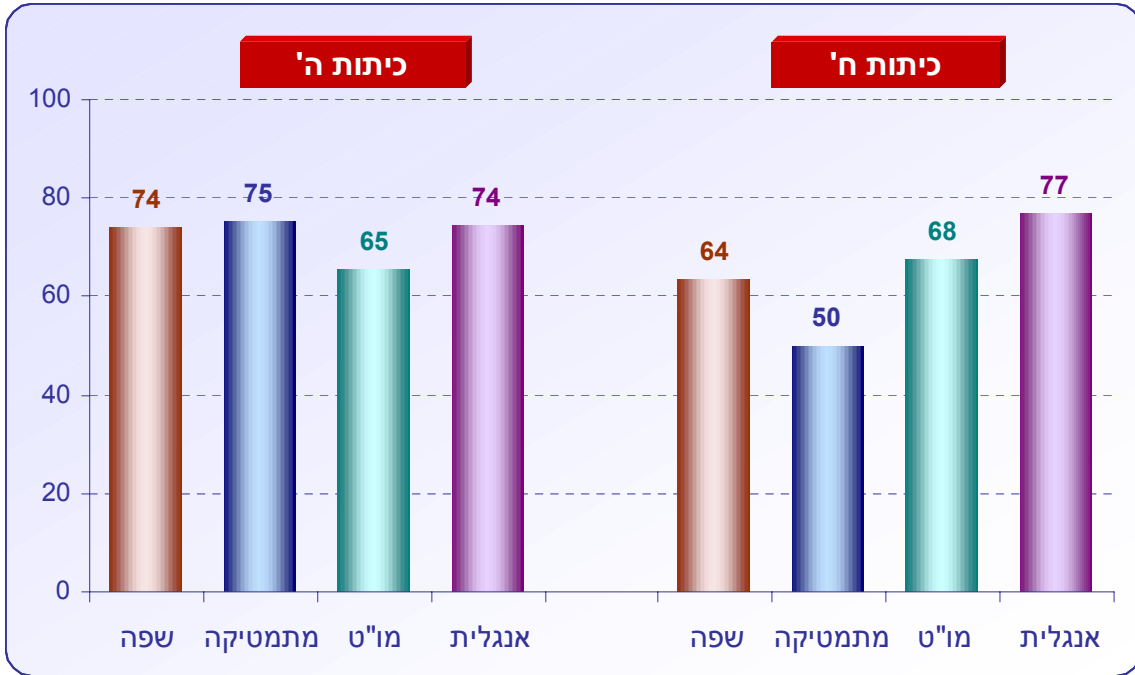
מגדר: הישגיהן של הבנות בחינוך היהודי דומים לאלה של הבנים, למעט ההישגים בשפת-אם בחטיבות הביניים שם הישגי הבנות גבוהים יותר. לעומת זאת, בחינוך הלא-יהודי עולים הישגיהן של הבנות על אלה של הבנים בכל המקצועות בשתי דרגות הכיתה. הפערים גדולים ביותר בשפת-אם ובאנגלית (תרשים 18, תרשים 19).

השתלמויות והדרכה: בין 60% ל-75% מהמורים המלמדים את המקצועות הנבדקים במיצ"ב השתתפו בשנתיים האחרונות בהשתלמויות ו/או בהדרכה במקצועם. אולם, כ-40% מהמורים שהשתלמו ו/או הודרכו מדווחים, כי אינם מיישמים בכיתה את שלמדו בהשתלמות (תרשים 35, תרשים 41, תרשים 47, תרשים 53).

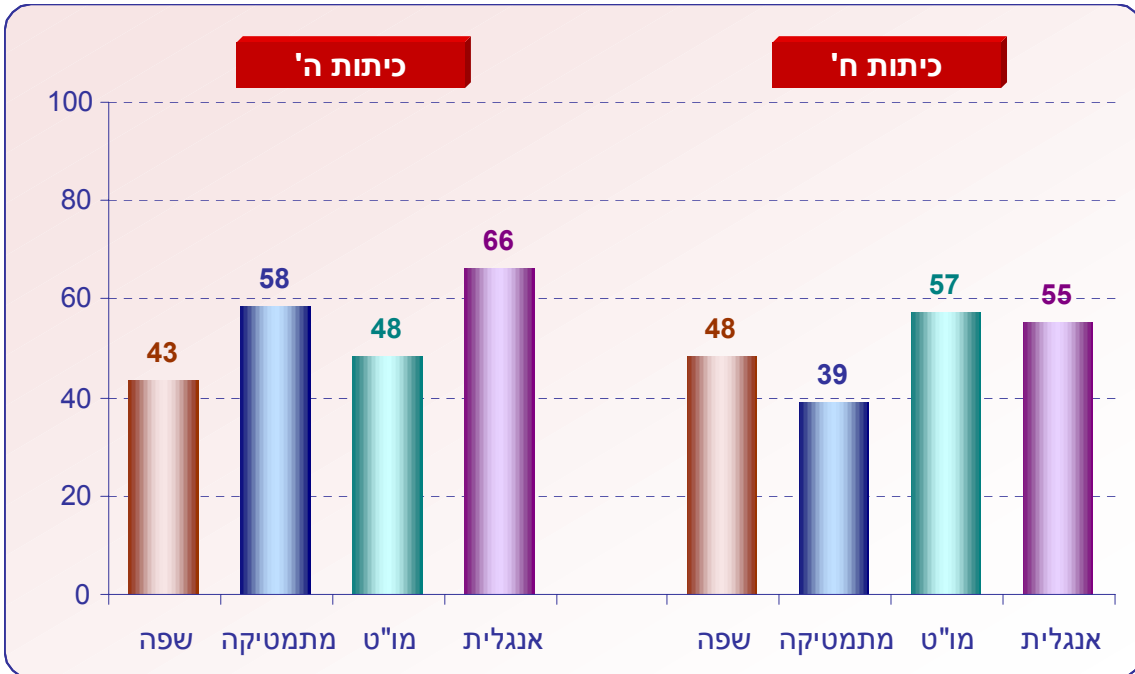
מערכת החינוך בראי ההערכה: תשנ"ב-תשנ"ו, המחלקה להערכה, לשכת המשנה למנהל הכללי, משרד החינוך התרבות והספורט, תשנ"ז.

ריכוז תוצאות מבחני מיצ"ב

תרשים 14: ציונים מסכמים -- מגזר יהודי

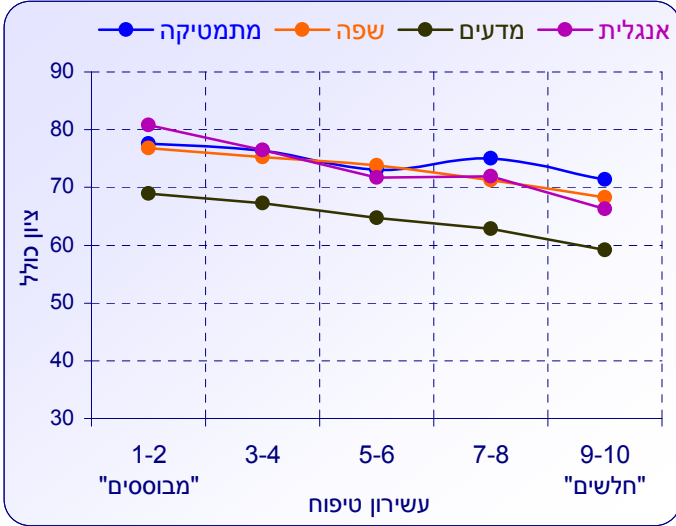
תרשים 15: ציונים מסכמים -- מגזר לא-יהודי

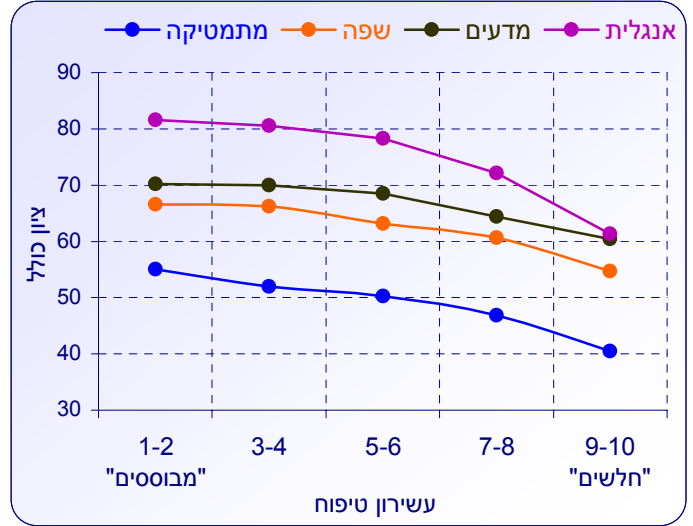
ריכוז תוצאות – לפי עשירון טיפוח ולפי מקצוע

תרשים 16: ציונים מסכמים במגזר היהודי -- לפי עשירון טיפוח

כיתות ה'

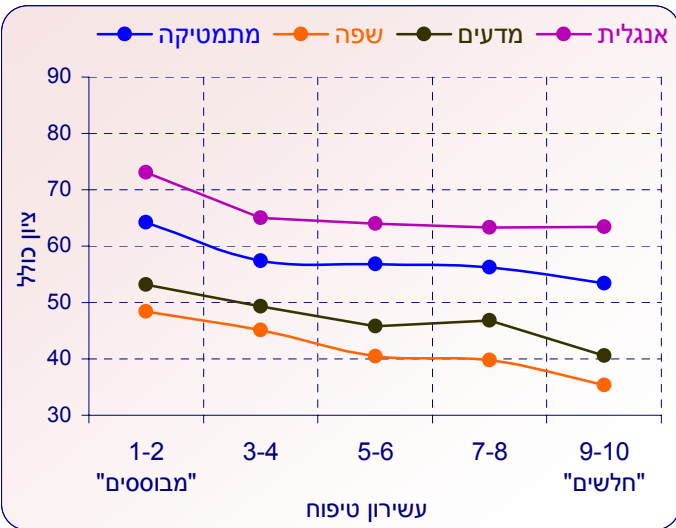

כיתות ח'

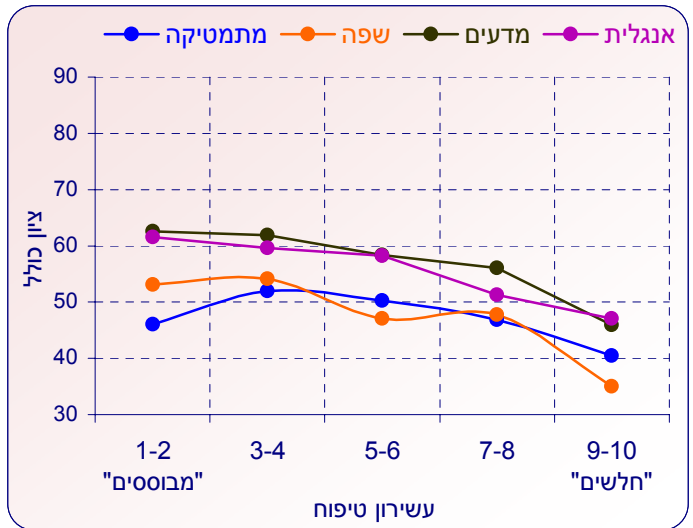

תרשים 17: ציונים מסכמים במגזר הלא-יהודי -- לפי עשירון טיפוח

כיתות ה'

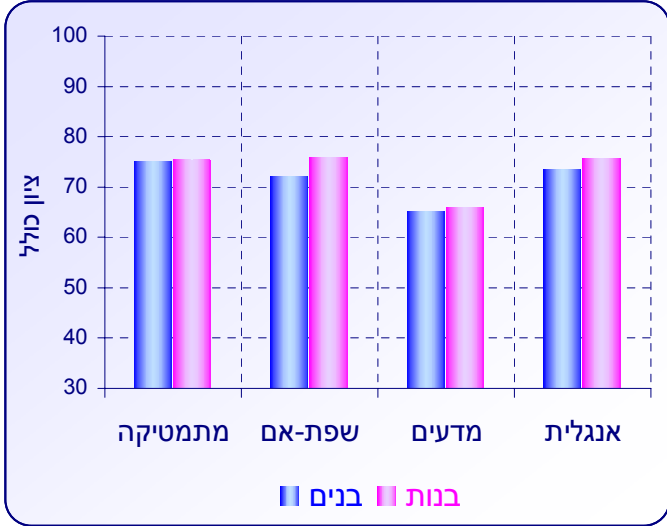
כיתות ח'

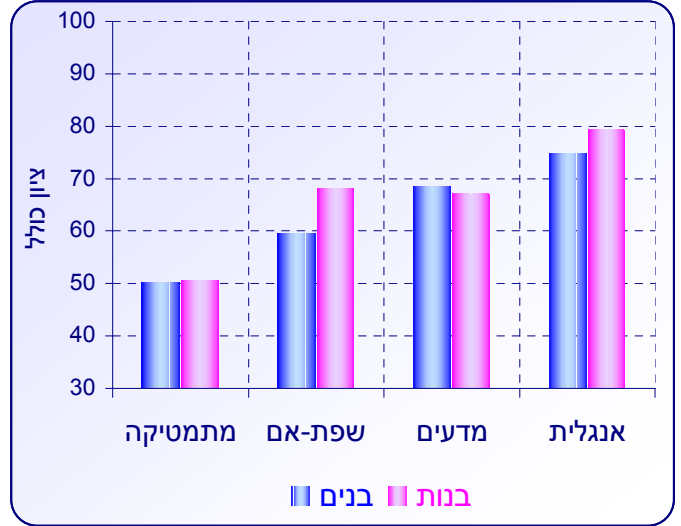
ריכוז תוצאות -- לפי מגדר

תרשים 18: ציונים מסכמים במגזר היהודי -- לפי מגדר

כיתות ה'

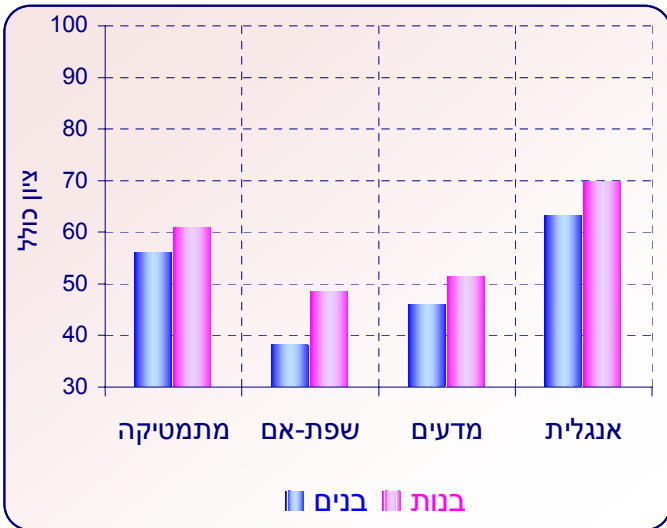

כיתות ח'

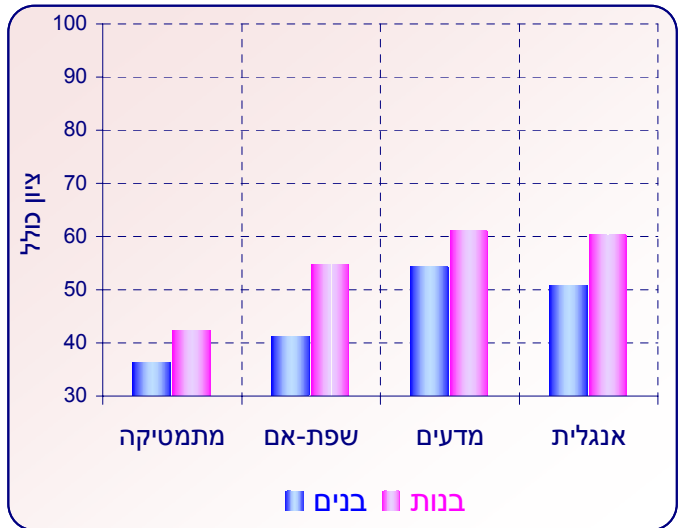

תרשים 19: ציונים מסכמים במגזר הלא-יהודי -- לפי מגדר

כיתות ה'

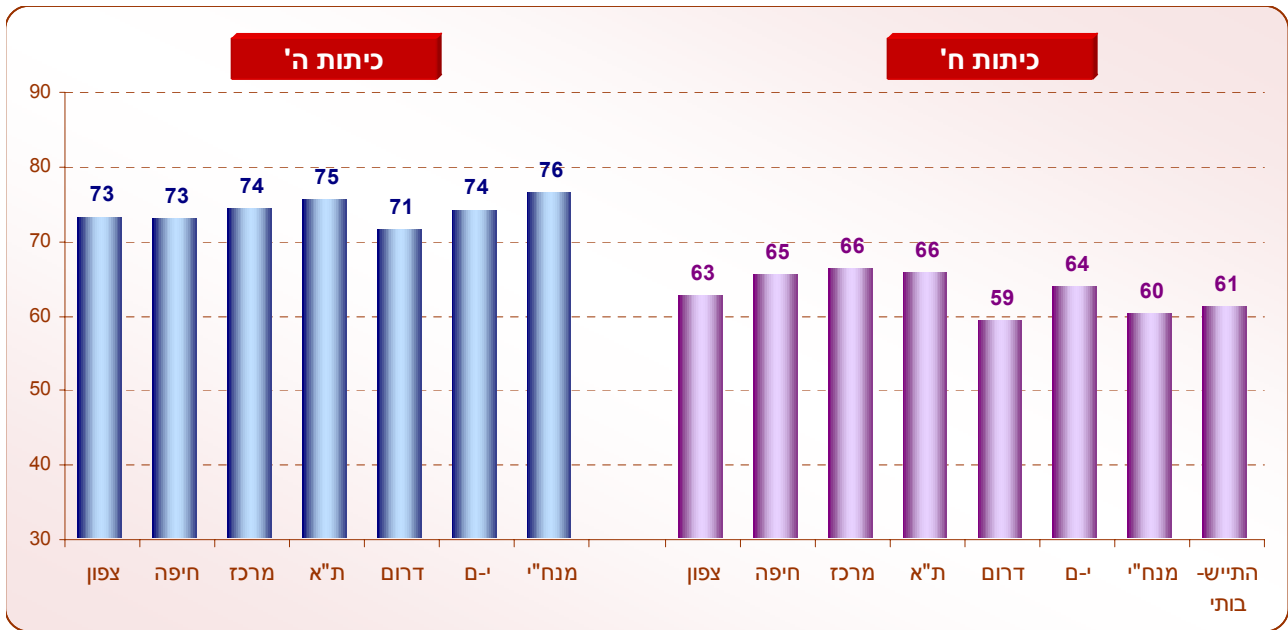

כיתות ח'

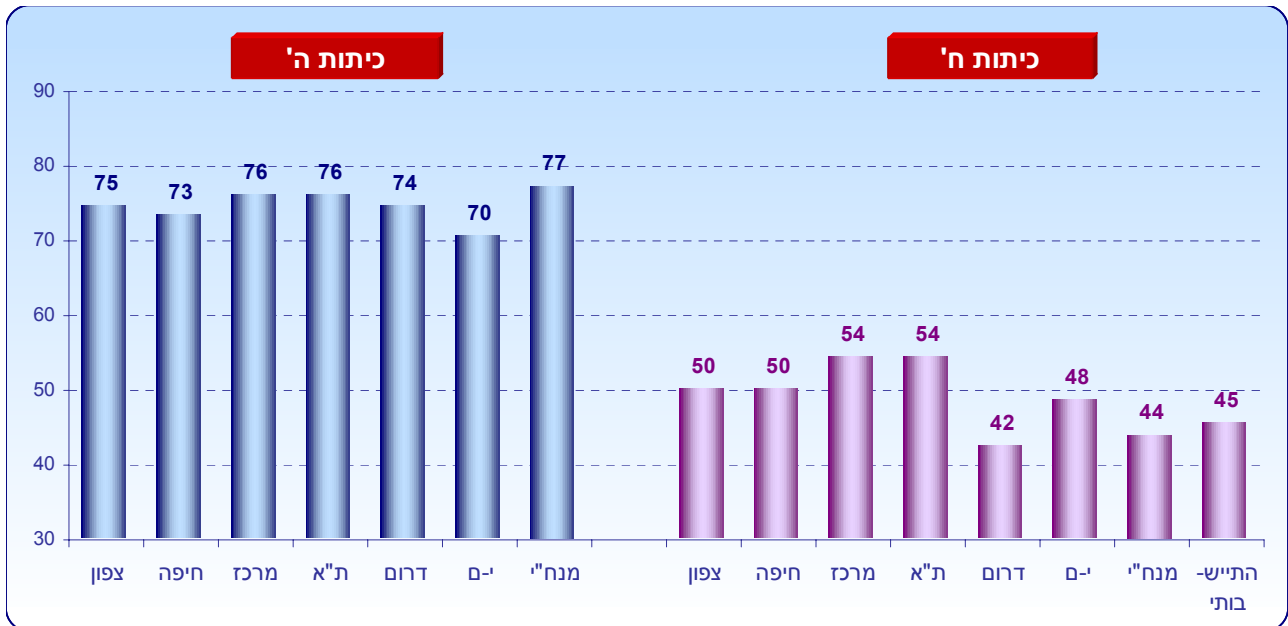

ריכוז תוצאות -- לפי מחוז

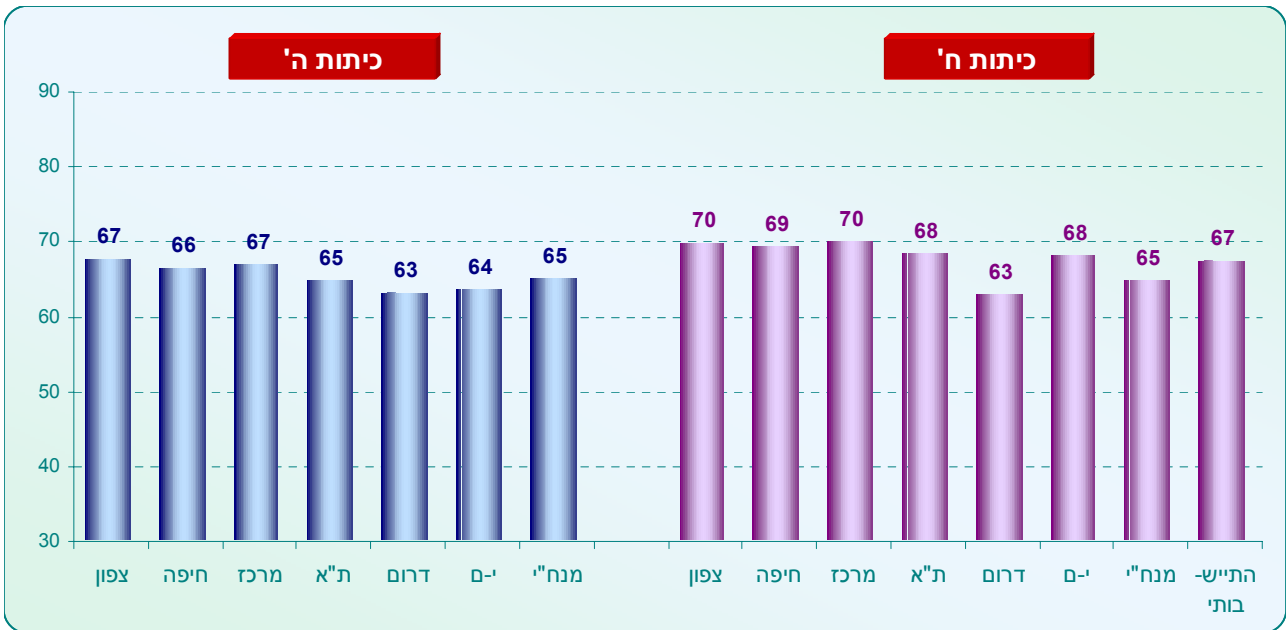
תרשים 20: ציונים מסכמים בעברית במגזר היהודי -- לפי מחוז

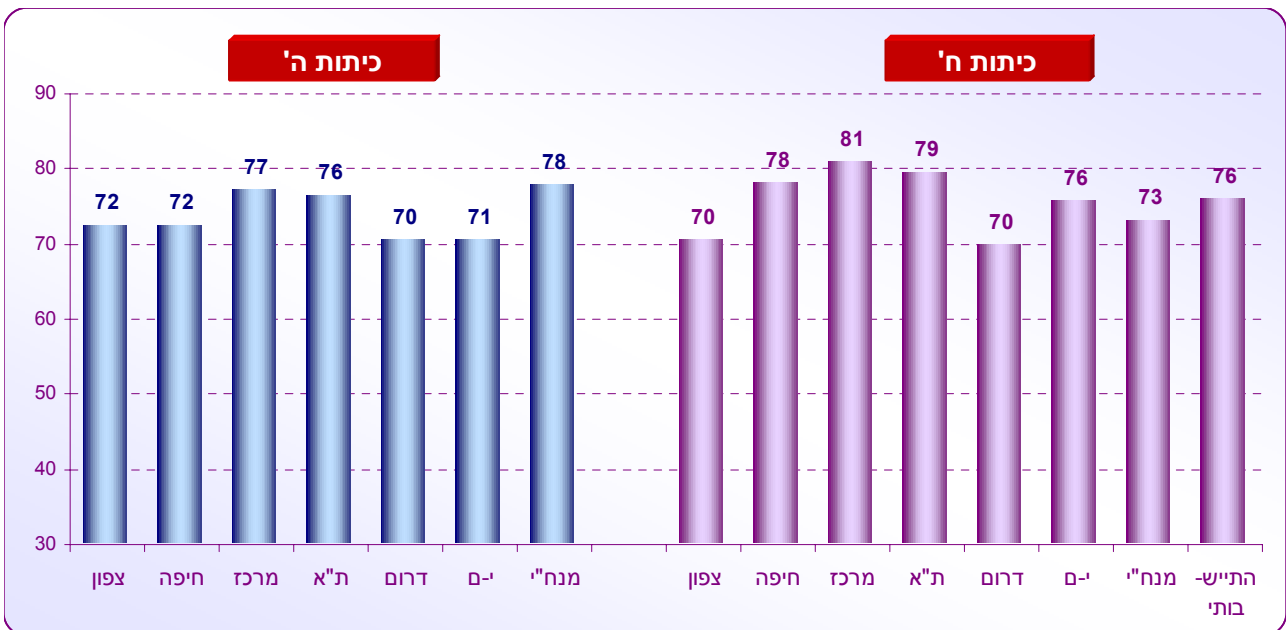
תרשים 21: ציונים מסכמים במתמטיקה במגזר היהודי -- לפי מחוז

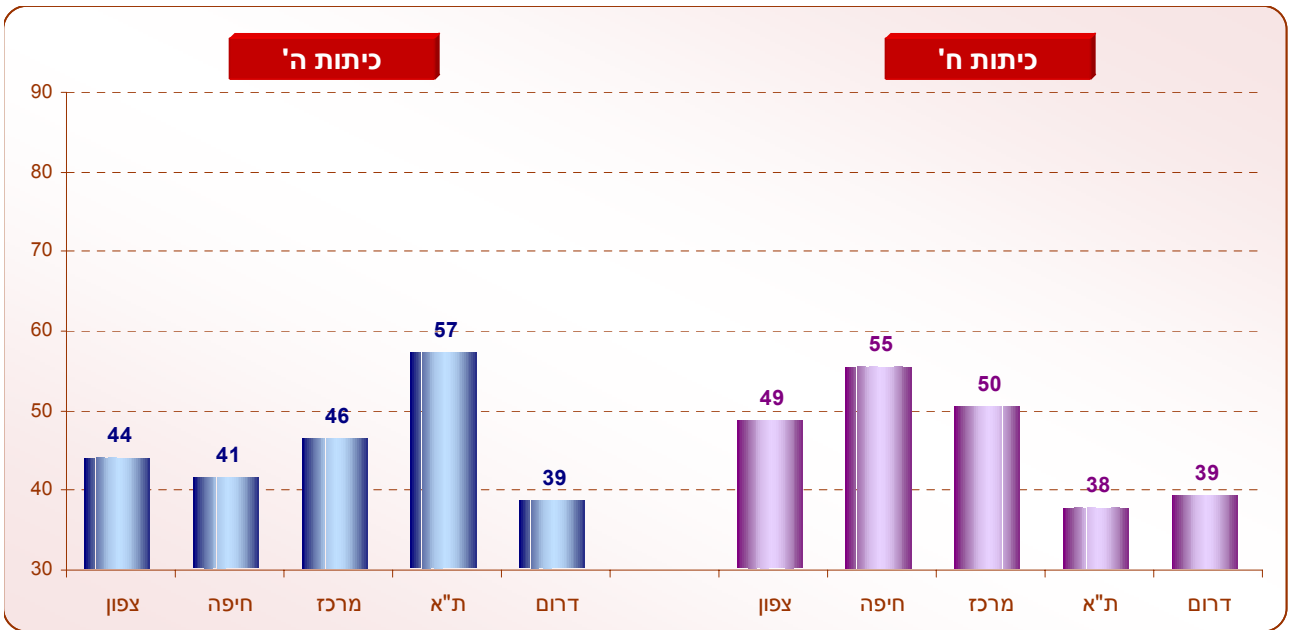
תרשים 22: ציונים מסכמים במדע וטכנולוגיה במגזר היהודי -- לפי מחוז

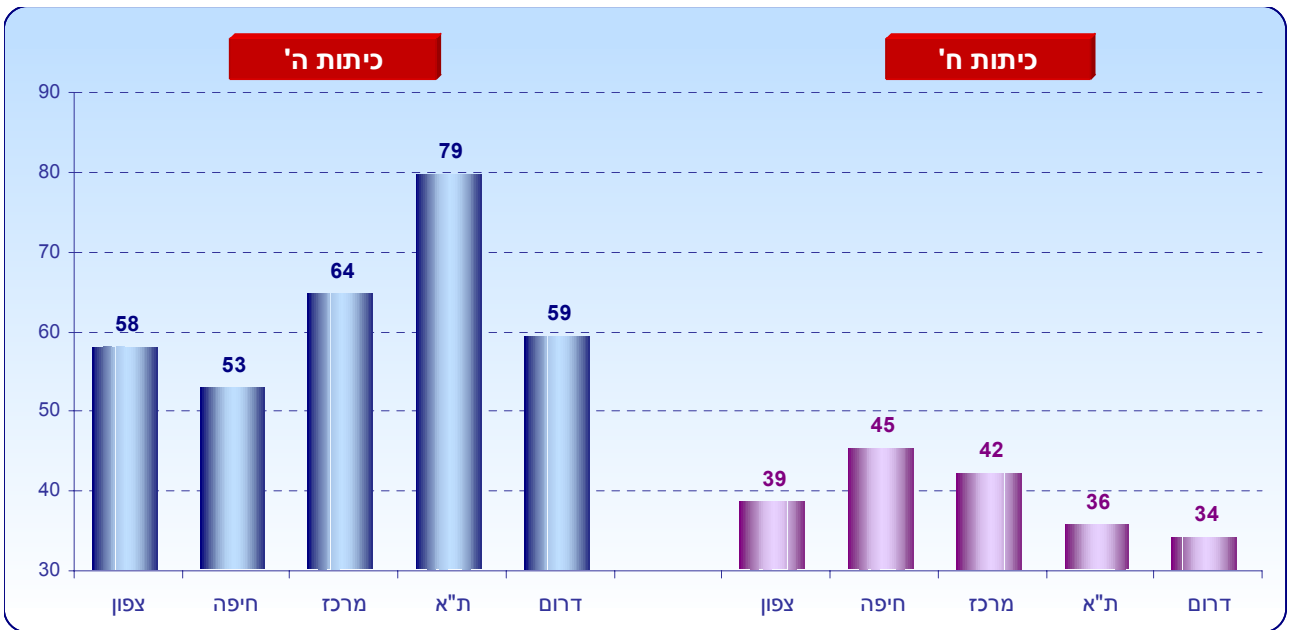
תרשים 23: ציונים מסכמים באנגלית במגזר היהודי -- לפי מחוז

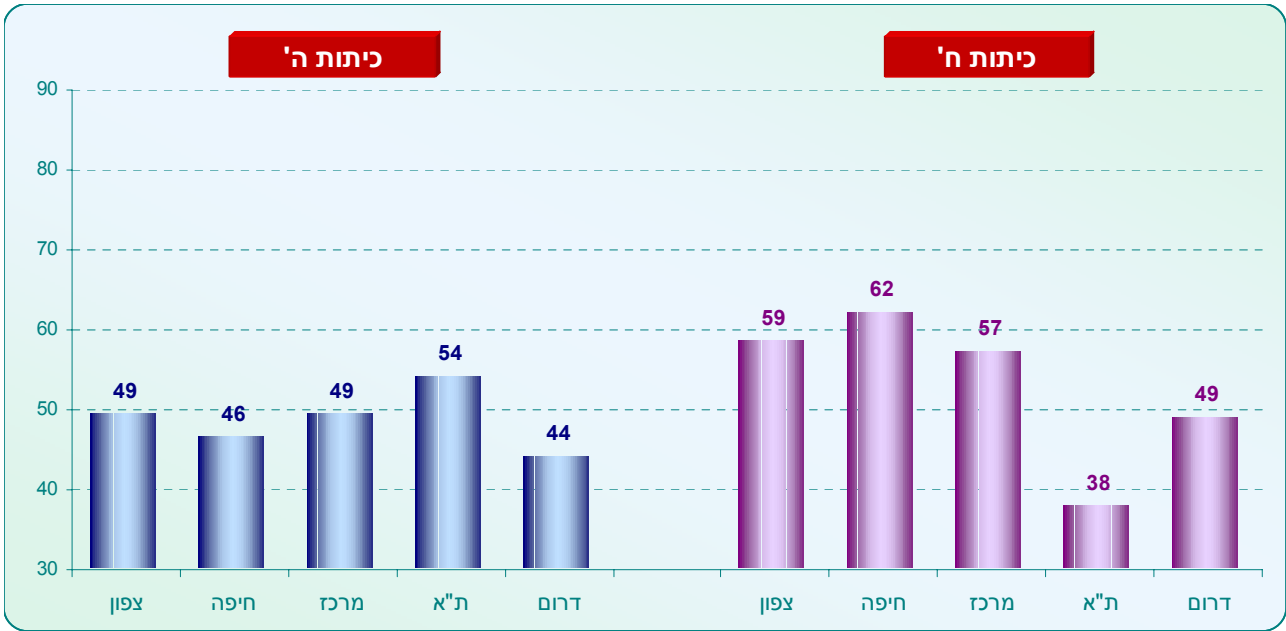
תרשים 24: ציונים מסכמים בערבית במגזר הלא-יהודי -- לפי מחוז

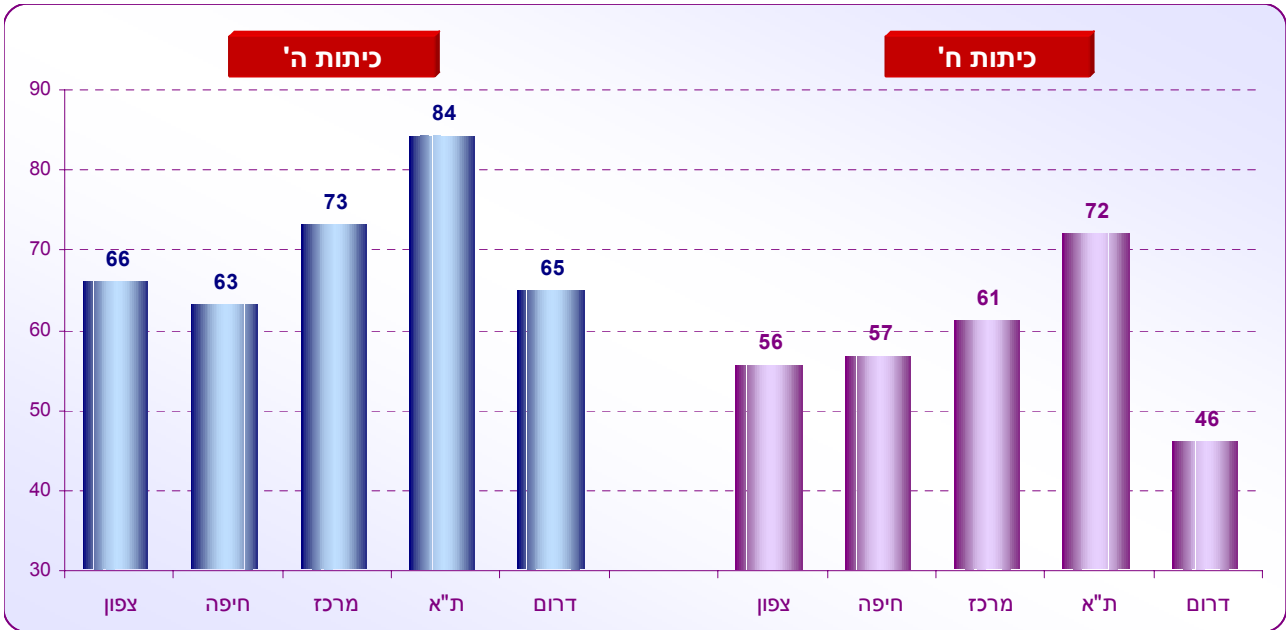
תרשים 25: ציונים מסכמים במתמטיקה במגזר הלא-יהודי -- לפי מחוז

תרשים 26: ציונים מסכמים במדע וטכנולוגיה במגזר הלא-יהודי -- לפי מחוז

תרשים 27: ציונים מסכמים באנגלית במגזר הלא-יהודי -- לפי מחוז

הישגים בשפת-אם³

- הציון הממוצע בשפת-אם בכיתות ה' בחינוך העברי הוא 74 ובכיתות ח' הוא 64. ההישגים בחינוך העברי גבוהים מההישגים בחינוך הערבי והדרוזי ב-31 נקודות בכיתה ה' והפער מצטמצם לכדי 16 נקודות בכיתה ח' (תרשים 28, תרשים 31).
- הישגי התלמידים אינם מתפלגים בצורה אחידה -- במגזר הערבי והדרוזי ניכר ריכוז בציונים הנמוכים, ובמגזר היהודי ריכוז יחסי של הציונים הגבוהים (במיוחד בכיתות ה') (תרשים 29, תרשים 30, תרשים 32, תרשים 33).
- בכל המגזרים עולים ההישגים ב"הבנת הנקרא" (בבית-הספר היסודי) וב"הבנת טקסט" (בחטיבות הביניים) על ההישגים ב"הבעה בכתב".
- הפער בין תלמידים "רגילים" לבין תלמידים משולבים ועולים חדשים גדול יותר בחטיבות הביניים מאשר בבתי-הספר היסודיים.
- בכיתות א' עד ג' מושקע מספר רב של שעות ההוראה לשפת-אם (7 עד 11 שעות לשבוע), והחל מכיתה ד' ואילך יורד מספר השעות המוקדשות להוראת שפת-אם ל-5 עד 6 שעות. בכל דרגות הכיתה, ובמיוחד בחטיבות הביניים, מוקדשות יותר שעות להוראת שפת-אם במערכת החינוך הערבית ודרוזית מאשר בחינוך העברי; כן מוקדשות יותר שעות בבתי-ספר ממלכתיים מאשר בבתי-ספר ממלכתיים-דתיים (תרשים 34).
- רוב המורים לשפת-אם השתלמו ו/או הודרכו -- פחות בחטיבות הביניים מאשר בבתי-הספר היסודיים (61% לעומת כ-71%) ופחות בחינוך הערבי והדרוזי מאשר בחינוך העברי. אולם, רק כמחציתם מיישמים בהוראתם את אשר לימדו אותם (כ-60% מהמשתלמים או המודרכים בחינוך העברי וכ-40% במגזרים הערבי והדרוזי) (תרשים 35).

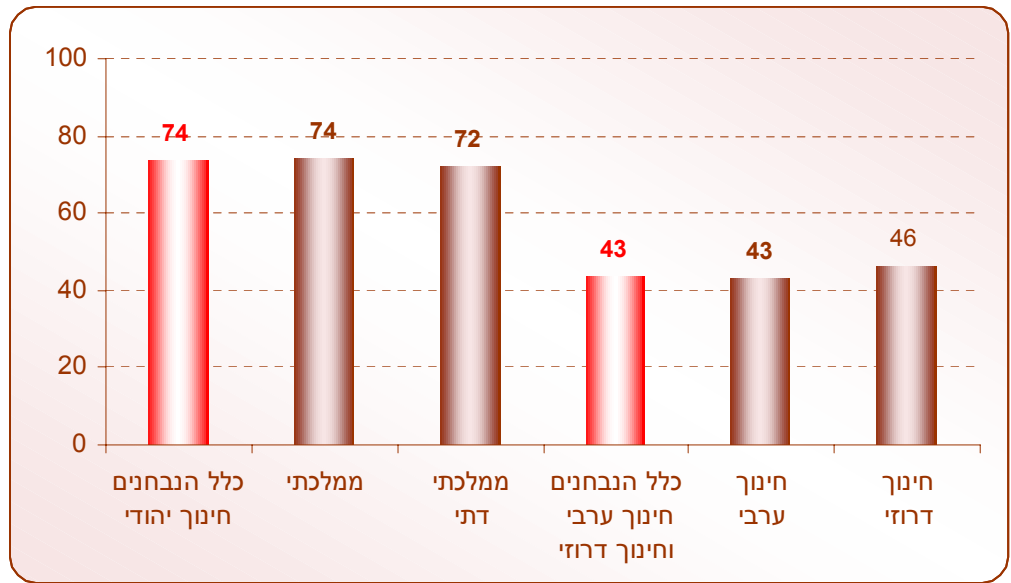
³ מהימנות המבחן בעברית לכיתות ה' היא **0.80**. המבחן כלל 23 פריטים; מהימנות המבחן בעברית לכיתות ח' היא **0.90**. המבחן כלל 37 פריטים; מהימנות המבחן בעברית לכיתות ה' היא **0.89**. המבחן כלל 29 פריטים; מהימנות המבחן בעברית לכיתות ח' היא **0.91**. המבחן כלל 32 פריטים.

הישגים בשפת-אם לכיתות ה'

מספר נבחנים

36,588	כלל הנבחנים
20,645	ממלכתי יהודי
6,173	ממ"ד
8,180	חינוך ערבי
1,590	חינוך דרוזי

תרשים 28: ציון ממוצע לכיתות ה' -- לפי מגזר וסוג פיקוח*

* ללא עולים וללא תלמידים משולבים

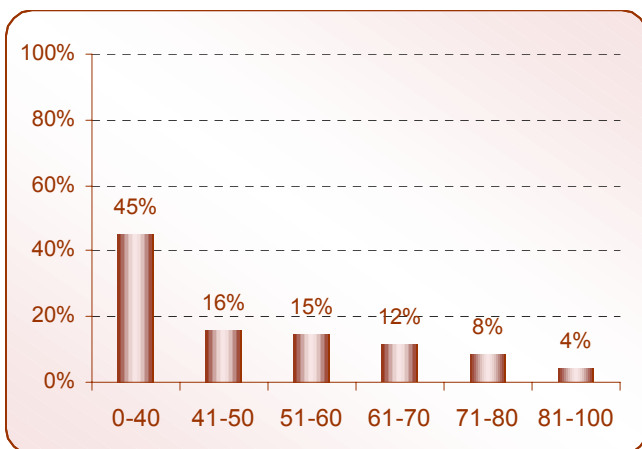
הישגים של אוכלוסיות מיוחדות

ציון ממוצע	מספר נבחנים	קטגוריה
55	730	עולים החדשים
59	3,567	תלמידים משולבים במגזר היהודי
26	294	תלמידים משולבים בחינוך הלא-יהודי

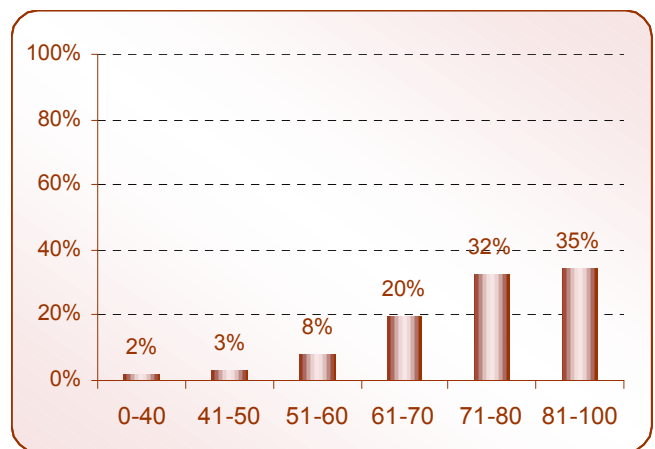
ממוצע ההישגים לפי תת-תחומים ולפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	קטגוריה
49	47	82	83	הבנת הנקרא
41	35	58	61	הבעה בכתב
56	54			ידיעת הלשון

תרשים 29: רמת ההישגים של תלמידי כיתות ה' בחינוך הערבי והדרוזי

תרשים 30: רמת ההישגים של תלמידי כיתות ה' בחינוך היהודי

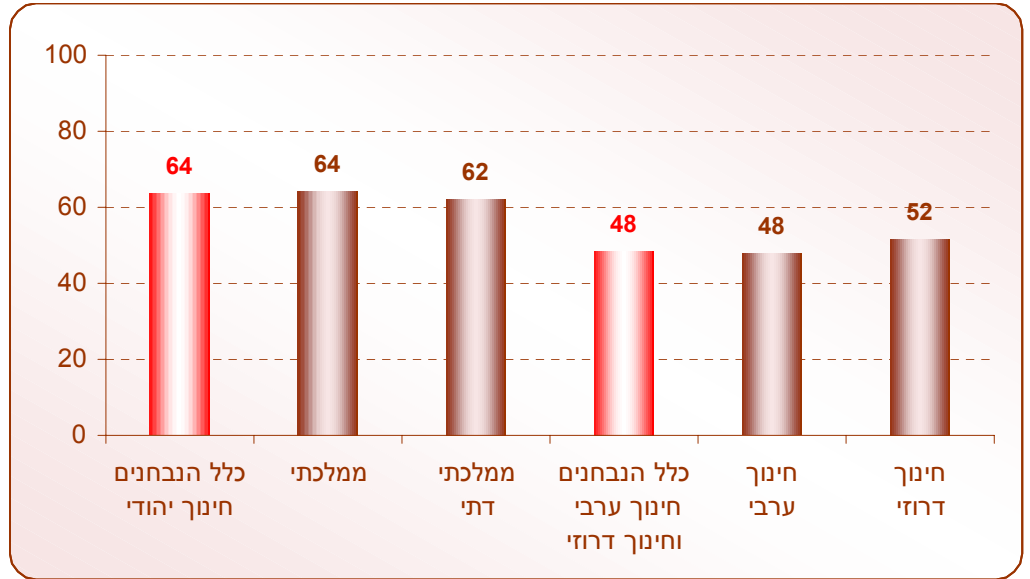

הישגים בשפת-אם לכיתות ח'

מספר נבחנים

35,928	כלל הנבחנים
21,993	ממלכתי יהודי
5,816	ממ"ד
6,644	חינוך ערבי
1,475	חינוך דרוזי

תרשים 31: ציון ממוצע לכיתות ח' -- לפי מגזר וסוג פיקוח*

* ללא עולים וללא תלמידים משולבים

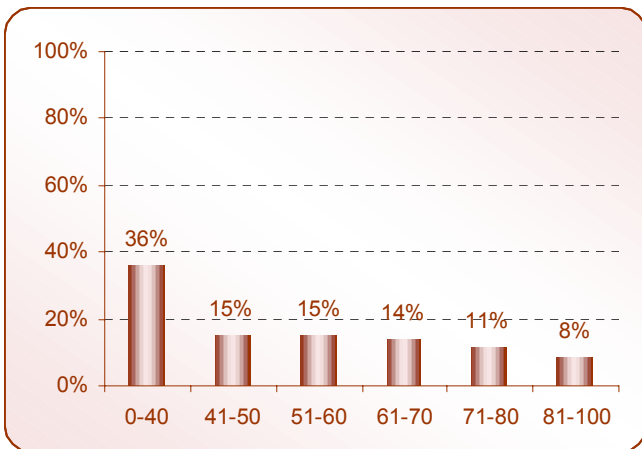
הישגים של אוכלוסיות מיוחדות

ציון ממוצע	מספר נבחנים	קטגוריה
35	449	עולים החדשים
42	2,386	תלמידים משולבים במגזר היהודי
22	224	תלמידים משולבים בחינוך הלא-יהודי

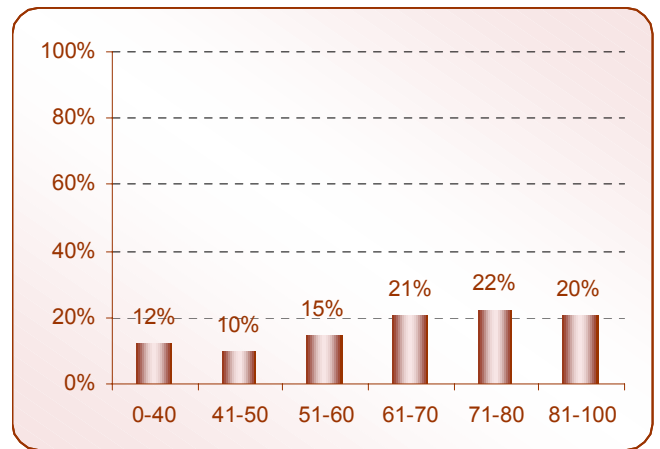
ממוצע ההישגים לפי תת-תחומים ולפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	קטגוריה
34	38	56	63	ידיעת הלשון
42	36	53	56	הבעה בכתב
63	60	70	71	הבנת טקסט

תרשים 32: רמת ההישגים של תלמידי כיתות ח' בחינוך הערבי והדרוזי

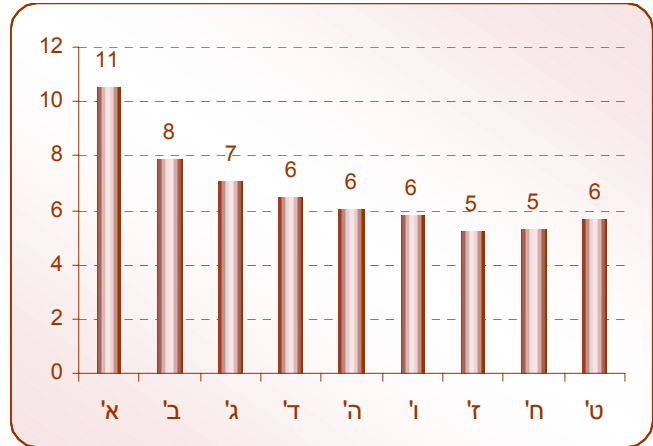
תרשים 33: רמת ההישגים של תלמידי כיתות ח' בחינוך היהודי

דיווח מורים על שעות לימוד -- לפי מגזר

ממלכתי	ממ"ד	חינוך ערבי	חינוך דרוזי	
10.8	10.2	10.1	10.4	א'
7.8	6.6	9.1	10.0	ב'
7.0	6.0	8.1	8.2	ג'
6.4	5.4	8.1	7.3	ד'
5.9	5.1	7.6	7.7	ה'
5.6	4.7	7.7	8.3	ו'
4.8	4.6	7.5	7.2	ז'
5.0	4.6	7.3	7.6	ח'
5.3	5.2	7.6	7.5	ט'

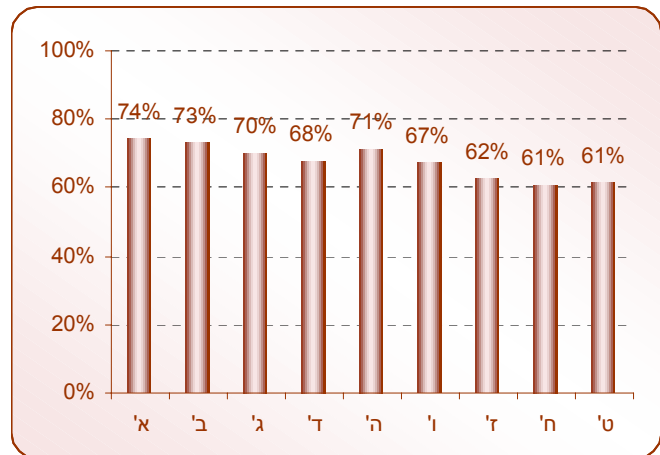
תרשים 34: דיווח מורים על שעות לימוד בשפת-אם -- לפי דרגות כיתה

דיווח מורים על השתלמויות והדרכה -- לפי מגזר

ממלכתי	ממ"ד	חינוך ערבי	חינוך דרוזי	
81%	82%	44%	57%	א'
83%	75%	44%	22%	ב'
75%	77%	45%	42%	ג'
73%	69%	49%	39%	ד'
76%	74%	46%	57%	ה'
70%	71%	44%	48%	ו'
65%	68%	49%	46%	ז'
65%	64%	38%	57%	ח'
61%	72%	49%	44%	ט'

תרשים 35: דיווח מורים על השתלמויות והדרכה בשפת-אם -- לפי דרגות כיתה

66% מהמורים בחינוך היהודי יישמו בכיתה את שלמדו בהשתלמות או בהדרכה לעומת 39% בחינוך הערבי והדרוזי.

הישגים במתמטיקה⁴

בחלק זה של הדו"ח מדווחים ההישגים של תלמידי כיתות ה' ו-ח' שהן 'כיתות המיצ"ב', כמו במקצועות האחרים. בנספח א' מדווחים גם הישגים במתמטיקה של תלמידי כיתות ד' עבור 380 בתי-הספר יסודיים שהשתתפו במיצ"ב בתשס"ב ומשתתפים בתוכנית לקידום ההישגים במתמטיקה בבית-הספר היסודי ("התמקצעות") ונבחנו במסגרת הערכת תוכנית זו. מבחנים אלה נבדקו על-ידי מורי הכיתות שנבחנו.

◆ קיימת ירידה ניכרת בהישגים במעבר מבית-הספר היסודי לחטיבת הביניים.

הציונים בחטיבות הביניים נמוכים ביותר ועומדים על 50 נקודות בלבד בחינוך העברי ועל 39 נקודות בחינוך הערבי והדרוזי. חולשות בולטות בחטיבת הביניים הן בלימוד "הקו הישר" וב"בעיות חקר" (תרשים 36, תרשים 38).

בניגוד למה שנמצא לגבי שפת-אם, במתמטיקה הפער בין תלמידים רגילים לבין עולים חדשים ותלמידים משולבים קטן יותר בחטיבת הביניים מאשר בבית-הספר היסודי.

◆ כללית, מספר השעות השבועיות המוקדשות להוראת מתמטיקה זהה בכל דרגות הכיתה (אחרי כיתה א') למספר השעות המוקדשות לשפת-אם (למעט העדפה למתמטיקה בכיתות הנמוכות במגזרים הערבי והדרוזי).

מספר שעות ההוראה המוקדשות למתמטיקה בכיתות ג' עד ו' עומד על 6 שעות כפי שנדרש בחוזר מנכ"ל מבת-הספר המשתתפים בתוכנית "קידום ההישגים במתמטיקה בבית-הספר היסודי". בחטיבת הביניים יורד מספר שעות ההוראה המוקדשות למתמטיקה ל-5 שעות שבועיות (תרשים 40).

◆ הישגיהם של התלמידים המשולבים יורדים, כמו אלה של כלל התלמידים, מכיתה ה' לכיתה ח', אך הפער בין הישגיהם של התלמידים "המשולבים" לאלה של התלמידים "הרגילים" מצטמצם. תלמידים עולים מגיעים להישגים גבוהים יותר בחטיבות הביניים.

◆ מורי המתמטיקה משתלמים במקצועם במידה רבה יותר מאשר המורים המלמדים שפת-אם. מורים במגזר הדרוזי (אך לא במגזר הערבי) משתלמים ו/או מודרכים לא פחות מהמורים בחינוך העברי. כמו בשפת-אם, חלק ניכר מהמשתלמים (30% עד 40%) אינם מיישמים בכיתה את אשר למדו בהשתלמות או בהדרכה. (תרשים 41).

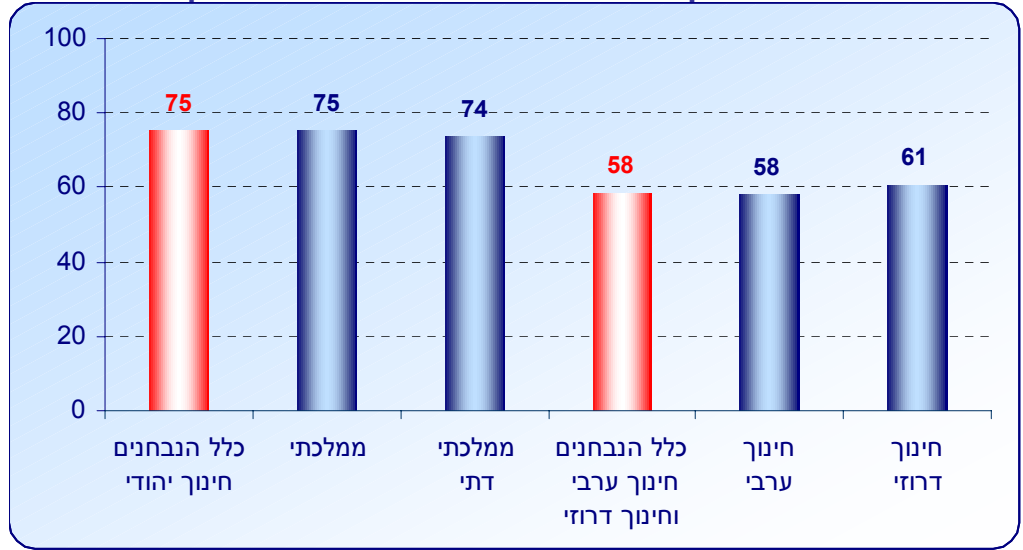
מהימנות המבחן במתמטיקה לכיתות ה' היא **0.92**. המבחן כלל 41 פריטים; מהימנות המבחן במתמטיקה לכיתות ח' היא **0.93**. המבחן כלל 42 פריטים.

הישגים במתמטיקה לכיתות ה'

מספר נבחנים

37,062	כלל הנבחנים
20,828	ממלכתי יהודי
6,311	ממ"ד
8,303	חינוך ערבי
1,620	חינוך דרוזי

תרשים 36: ציון ממוצע לכיתות ה' -- לפי מגזר וסוג פיקוח*

* ללא עולים וללא תלמידים משולבים

הישגים של אוכלוסיות מיוחדות

ציון ממוצע	מספר נבחנים	קטגוריה
34	787	עולים החדשים
42	3,595	תלמידים משולבים במגזר היהודי
45	328	תלמידים משולבים בחינוך הלא-יהודי

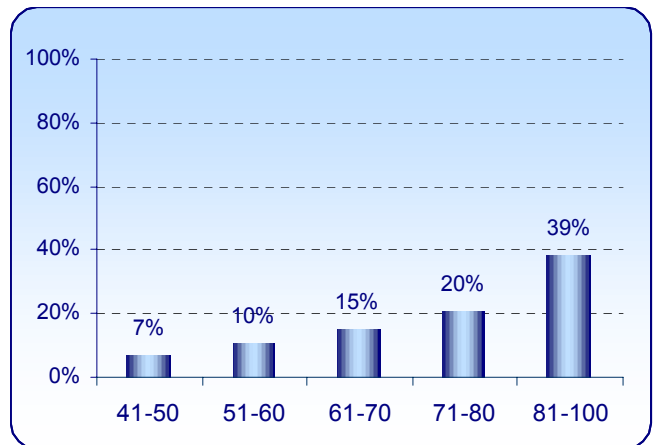
ממוצע ההישגים -- לפי תת-תחומים ולפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	קטגוריה
67	65	79	81	פעולות חשבון
47	48	72	73	בעיות מילוליות
61	59	70	72	שברים
65	59	74	76	גיאומטריה
64	59	73	75	הכללות / מטלות חקר

רמת ההישגים בכיתות ה' -- לפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	קטגוריה
16%	23%	5%	3%	40-0
11%	12%	6%	5%	50-41
17%	14%	10%	9%	60-51
20%	15%	14%	15%	70-61
19%	16%	21%	22%	80-71
17%	19%	43%	47%	100-81

תרשים 37: רמת ההישגים בכיתות ה'

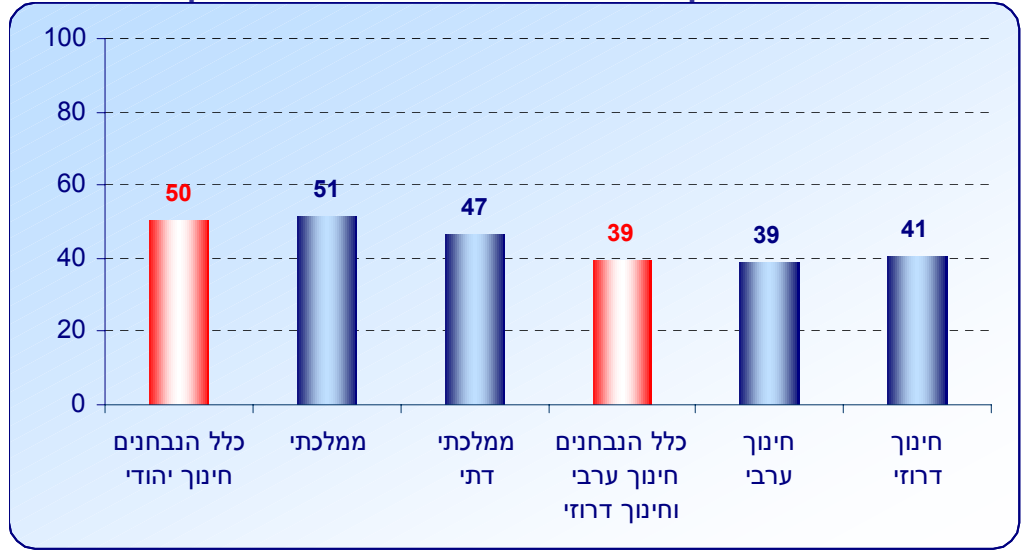

הישגים במתמטיקה לכיתות ח'

מספר נבחנים

35,294	כלל הנבחנים
21,431	ממלכת ייחודי
5,772	ממ"ד
6,622	חינוך ערבי
1,469	חינוך דרוזי

תרשים 38: ציון ממוצע לכיתות ח' -- לפי מגזר וסוג פיקוח*

* ללא עולים וללא תלמידים משולבים

הישגים של אוכלוסיות מיוחדות

ציון ממוצע	מספר נבחנים	קטגוריה
42	470	עולים החדשים
31	1,907	תלמידים משולבים במגזר היהודי
28	92	תלמידים משולבים בחינוך הלא-יהודי

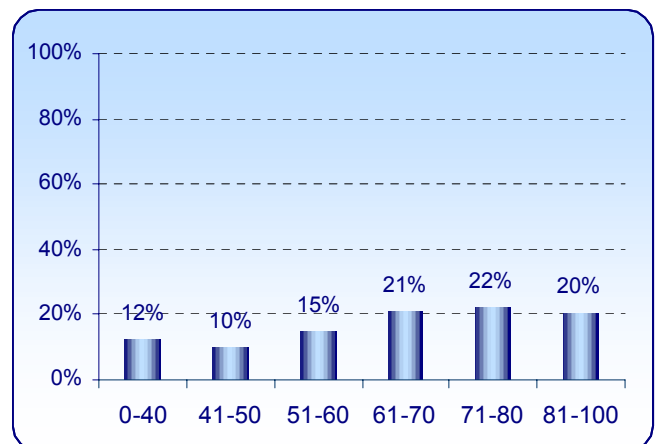
ממוצע ההישגים -- לפי תת-תחומים ולפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכת	תבניות מספר ומשוואות בעיות מילוליות בנעלם אחד הפקת מידע מתרשים יסודות בהנדסה הקו הישר בעיות חקר
50	49	60	66	תבניות מספר ומשוואות
38	41	51	53	בעיות מילוליות בנעלם אחד
38	34	53	54	הפקת מידע מתרשים
40	33	39	47	יסודות בהנדסה
31	28	24	27	הקו הישר
25	25	27	29	בעיות חקר

רמת ההישגים בכיתות ח' -- לפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכת	קטגוריה
49%	51%	39%	30%	40-0
18%	15%	16%	16%	50-41
17%	15%	16%	17%	60-51
11%	11%	13%	16%	70-61
5%	6%	9%	12%	80-71
1%	2%	6%	9%	100-81

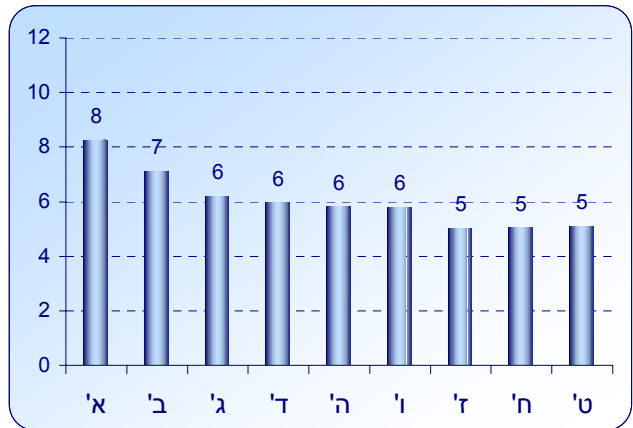
תרשים 39: רמת ההישגים בכיתות ח'

דיווח מורים על שעות לימוד -- לפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	
9.2	9.2	7.6	8.1	א'
9.4	8.5	6.3	6.8	ב'
6.8	6.0	5.9	6.3	ג'
6.1	5.5	5.8	6.1	ד'
6.2	5.4	5.6	6.0	ה'
6.0	5.4	5.4	6.0	ו'
5.0	4.9	4.7	5.1	ז'
4.9	5.0	4.8	5.1	ח'
5.1	4.9	4.8	5.2	ט'

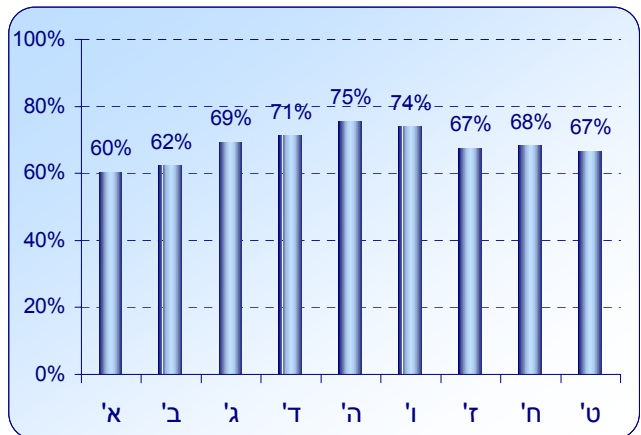
תרשים 40: דיווח מורים על שעות לימוד במתמטיקה -- לפי דרגות כיתה

דיווח מורים על השתלמויות והדרכה -- לפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	כיתה
68%	37%	52%	68%	א'
71%	39%	60%	68%	ב'
67%	66%	67%	70%	ג'
75%	65%	68%	73%	ד'
88%	71%	71%	77%	ה'
62%	60%	75%	76%	ו'
79%	46%	70%	70%	ז'
71%	53%	72%	69%	ח'
78%	55%	65%	68%	ט'

תרשים 41: דיווח מורים על השתלמויות והדרכה במתמטיקה -- לפי דרגות כיתה

60% עד 70% מהמורים יישמו בכיתה את שלמדו בהשתלמות או בהדרכה (בחינוך הערבי – 44%).

הישגים במדע וטכנולוגיה⁵

תוכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה משאירה לבתי-הספר גמישות רבה ומרחב בחירה בין הנושאים. בהתאם, אפשרו המבחנים בחירה בין תחומים, כדי שהתלמידים ייבחנו רק באותם נושאים שאכן למדו.

✿ בשונה מהתמונה בשפת-אם ובמתמטיקה הישגיהם של תלמידי חטיבות הביניים אינם נופלים מהישגי התלמידים בבתי-הספר היסודיים. (תרשים 42, תרשים 44).

בחטיבות הביניים בחינוך העברי ובבתי-הספר היסודיים בחינוך הערבי והדרוזי עולה שליטת התלמידים בפרק הידע על שליטתם בפרק המיומנויות.

✿ הישגיהם של התלמידים המשולבים, בעיקר במגזר הלא-יהודי, עולים מעט עם העלייה בדרגת הכיתה. לעומת זאת הישגי העולים החדשים נמוכים יותר בחטיבות הביניים בהשוואה להישגיהם בבית-הספר היסודי.

✿ מספר השעות המוקדשות להוראת מדע וטכנולוגיה עולה מ-2 שעות בכיתה א' ועד ל-5 שעות שבועיות בכיתה ט'. בממוצע, מקדישים במגזרים הערבי והדרוזי שעה שבועית אחת יותר להוראת מדע וטכנולוגיה (תרשים 46).

✿ כשני-שלישים עד שלושה רבעים ממורי המדע והטכנולוגיה המלמדים בכיתות הגבוהות של בית-הספר היסודי או בחטיבות הביניים השתלמו או הודרכו במקצועם בשנתיים האחרונות (בהשוואה לכשליש מהמורים המלמדים מדע וטכנולוגיה בכיתות א'-ב'). חלק ניכר מהמשתלמים (40% עד 50%) אינם מיישמים בכיתה את אשר למדו בהשתלמות או בהדרכה (תרשים 47).

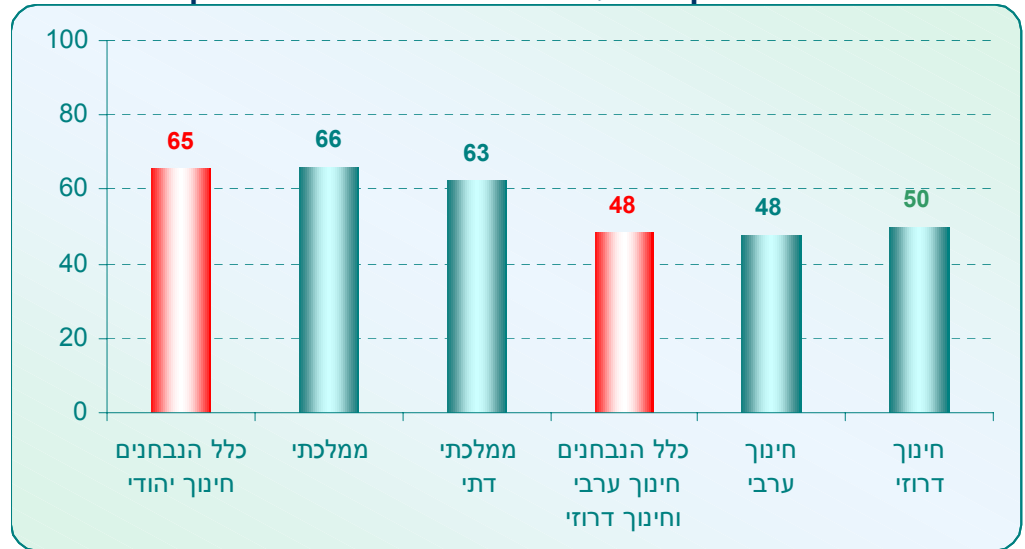
⁵ מהימנות המבחן במדע וטכנולוגיה לכיתות ה' היא **0.85**. המבחן כלל 32 פריטים; מהימנות המבחן במדע וטכנולוגיה לכיתות ח' היא **0.90**. המבחן כלל 41 פריטים.

הישגים במדע וטכנולוגיה לכיתות ה'

מספר נבחנים

36,755	כלל הנבחנים
20,657	ממלכת יהודי
6,212	ממ"ד
8,251	חינוך ערבי
1,635	חינוך דרוזי

תרשים 42: ציון ממוצע לכיתות ה' -- לפי מגזר וסוג פיקוח*

* ללא עולים וללא תלמידים משולבים

הישגים של אוכלוסיות מיוחדות

ציון ממוצע	מספר נבחנים	תיאור
50	706	עולים החדשים
52	3,451	תלמידים משולבים במגזר היהודי
33	281	תלמידים משולבים בחינוך הלא-יהודי

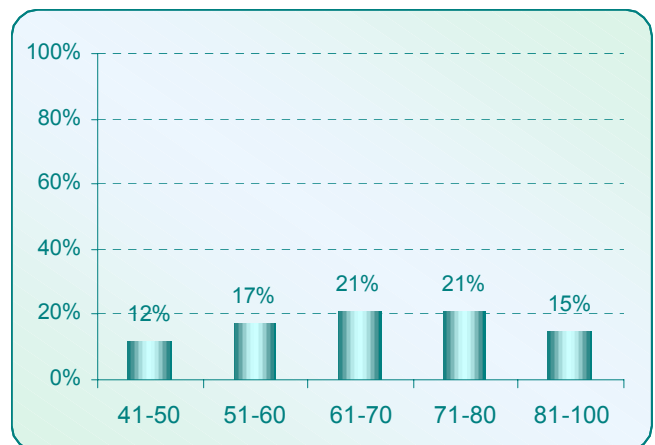
ממוצע ההישגים -- לפי תת-תחומים ולפי מגזר

תת-תחום	ממלכת	ממ"ד	חינוך ערבי	חינוך דרוזי
ידע	65	61	55	54
מיומנויות	68	64	41	45

רמת ההישגים בכיתות ה' -- לפי מגזר

מגזר	ממלכת	ממ"ד	חינוך ערבי	חינוך דרוזי
40-0	6%	10%	10%	31%
50-41	9%	11%	11%	20%
60-51	16%	18%	18%	19%
70-61	23%	25%	25%	15%
80-71	26%	22%	22%	11%
100-81	20%	14%	14%	4%

תרשים 43: רמת ההישגים בכיתות ה'

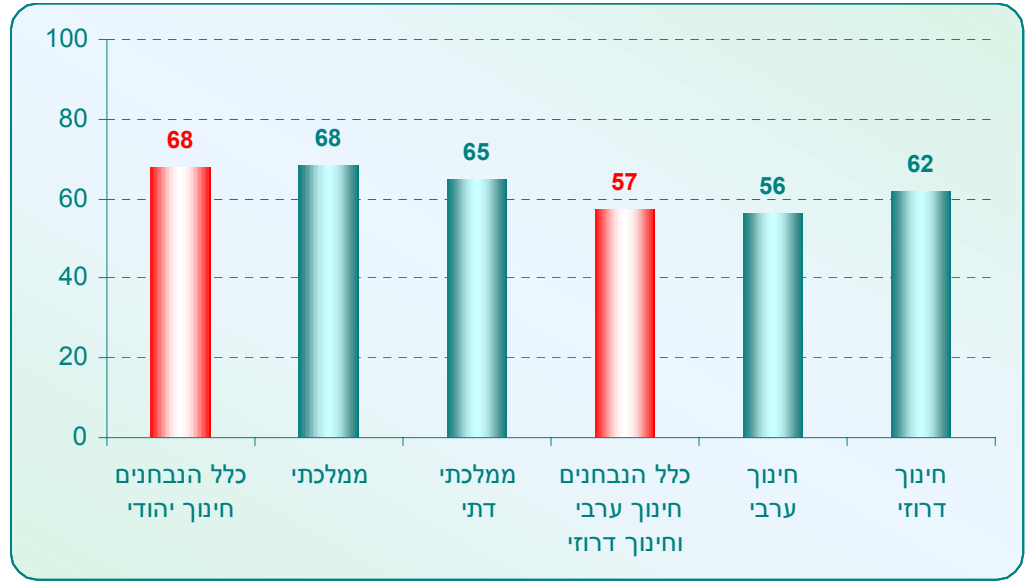

הישגים במדע וטכנולוגיה לכיתות ח'

מספר נבחנים

35,284	כלל הנבחנים
21,361	ממלכת יהודי
5,780	ממ"ד
6,649	חינוך ערבי
1,494	חינוך דרוזי

תרשים 44: ציון ממוצע לכיתות ח' -- לפי מגזר וסוג פיקוח*

* ללא עולים וללא תלמידים משולבים

הישגים של אוכלוסיות מיוחדות

ציון ממוצע	מספר נבחנים	קטגוריה
44	431	עולים החדשים
53	2,158	תלמידים משולבים במגזר היהודי
45	157	תלמידים משולבים בחינוך הלא-יהודי

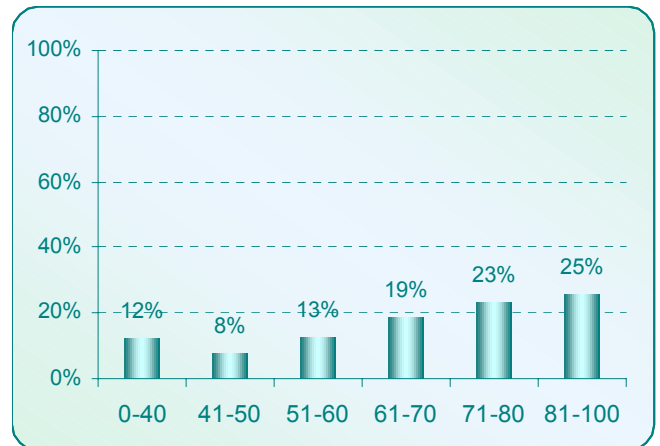
ממוצע ההישגים -- לפי תת-תחומים ולפי מגזר

תת-תחום	חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי
ידע	61	55	71	73
מיומנויות	63	58	59	64

רמת ההישגים בכיתות ח' -- לפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	קטגוריה
17%	26%	11%	8%	40-0
10%	11%	9%	7%	50-41
13%	13%	14%	12%	60-51
19%	16%	21%	19%	70-61
18%	16%	24%	25%	80-71
23%	18%	21%	29%	100-81

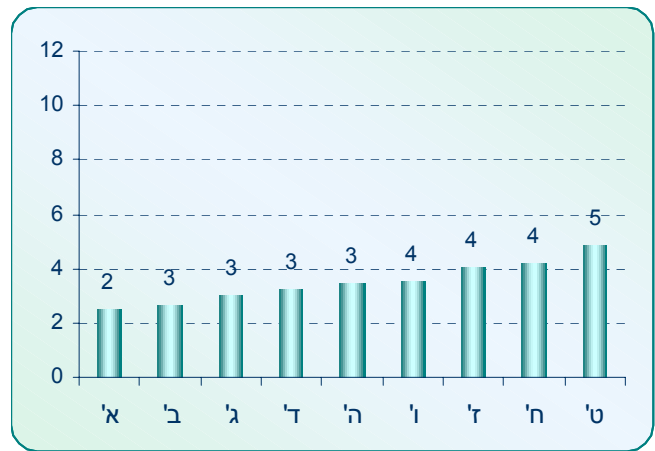
תרשים 45: רמת ההישגים בכיתות ח'

דיווח מורים על שעות לימוד -- לפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	
2.9	2.3	2.6	2.5	א'
3.1	2.6	2.7	2.6	ב'
3.6	3.3	2.9	3.0	ג'
3.5	3.4	3.1	3.2	ד'
3.7	3.6	3.3	3.4	ה'
3.9	3.7	3.4	3.5	ו'
5.0	4.5	3.6	4.1	ז'
5.7	5.0	3.5	4.2	ח'
7.1	6.2	4.0	4.7	ט'

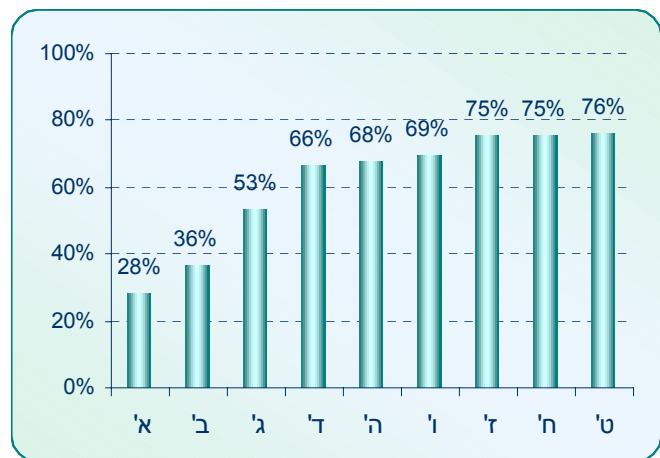
תרשים 46: דיווח מורים על שעות לימוד במדע וטכנולוגיה -- לפי דרגות כיתה

דיווח מורים על מורים השתלמויות והדרכה -- לפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	כיתה
33%	24%	20%	30%	א'
17%	38%	30%	39%	ב'
50%	71%	55%	48%	ג'
50%	66%	76%	64%	ד'
60%	68%	72%	66%	ה'
75%	64%	75%	69%	ו'
87%	75%	69%	76%	ז'
85%	65%	68%	79%	ח'
84%	72%	75%	77%	ט'

תרשים 47: דיווח מורים על השתלמויות והדרכה במדע וטכנולוגיה -- לפי דרגות כיתה

50% עד 60% מהמורים יישמו בכיתה את שלמדו בהשתלמות או בהדרכה. ●

הישגים באנגלית⁶

- הישגיהם של תלמידי חטיבות הביניים, בחינוך היהודי, אינם נופלים מהישגי התלמידים בבתי-הספר היסודיים והם מעידים, כי התלמידים שולטים בכשלושה-רבעים מתוכנית הלימודים.
- הציונים בחטיבות הביניים עומדים על 77 נקודות בחינוך העברי ועל 55 נקודות בחינוך הערבי והדרוזי יחסית ל-74 ו-66 נקודות בהתאמה בחינוך היסודי (תרשים 48, תרשים 50).
- בכל קבוצות האוכלוסייה ובשני שלבי החינוך עולים ההישגים בנגישות למידע מטקסט דבור (Access to information from Spoken Text) שהם הגבוהים ביותר על נושא ההבעה בכתב (Written Presentation) בו ההישגים הם הנמוכים ביותר (כזכור, גם בשפת-אם הישגי התלמידים בהבעה בכתב היו נמוכים).
- בשני שלבי החינוך יש נטייה לריכוז סביב הציונים הגבוהים (קרוב ל-50% מהתלמידים קיבלו ציונים בין 81 ל-100) ומספר דומה למדי של תלמידים בכל אחת מרמות ההישג האחרות (תרשים 49, תרשים 51).
- הישגיהם של התלמידים המשולבים גבוהים יותר בכיתות ה' מאשר בכיתות ח', בעיקר בחינוך הערבי והדרוזי.
- מספר השעות המוקדשות להוראת אנגלית עומד על 4 שעות שבועיות, בממוצע, מכיתה ה' ועד כיתה ט'. בכיתות ב'-ג' מלמדים שעה-שעתיים שבועיות אנגלית ואלה הם, כנראה, הניצנים של הקדמת הוראת האנגלית בבתי-ספר רבים (תרשים 52).
- כשלושה רבעים ממורי האנגלית המלמדים בכיתות הגבוהות של בית-הספר היסודי או חטיבות הביניים השתלמו או הודרכו במקצועם בשנתיים האחרונות. חלק ניכר מהמשתלמים (40% עד 50%) אינם מיישמים בכיתה את אשר למדו בהשתלמות או בהדרכה (תרשים 53).

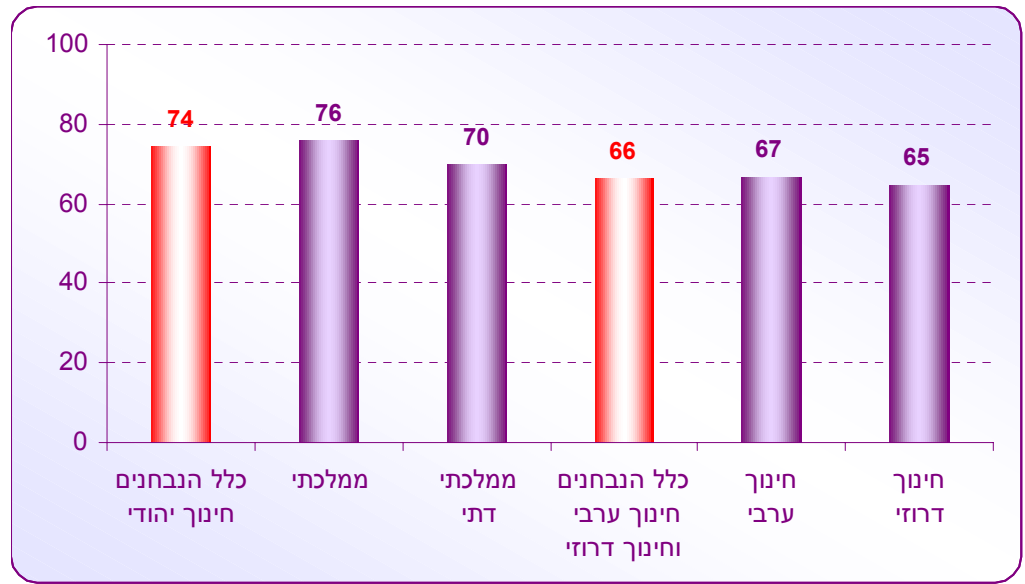
⁶ מהימנות המבחן באנגלית לכיתות ה' היא **0.94**. המבחן כלל 50 פריטים; מהימנות המבחן באנגלית לכיתות ח' היא **0.94**. המבחן כלל 30 פריטים.

הישגים באנגלית לכיתות ה'

מספר נבחנים

36,383	כלל הנבחנים
20,403	ממלכתי יהודי
5,973	ממ"ד
8,349	חינוך ערבי
1,658	חינוך דרוזי

תרשים 48: ציון ממוצע לכיתות ה' -- לפי מגזר וסוג פיקוח*

* ללא עולים וללא תלמידים משולבים

הישגים של אוכלוסיות מיוחדות

ציון ממוצע	מספר נבחנים	קטגוריה
72	749	עולים החדשים
56	3,606	תלמידים משולבים במגזר היהודי
51	216	תלמידים משולבים בחינוך הלא-יהודי

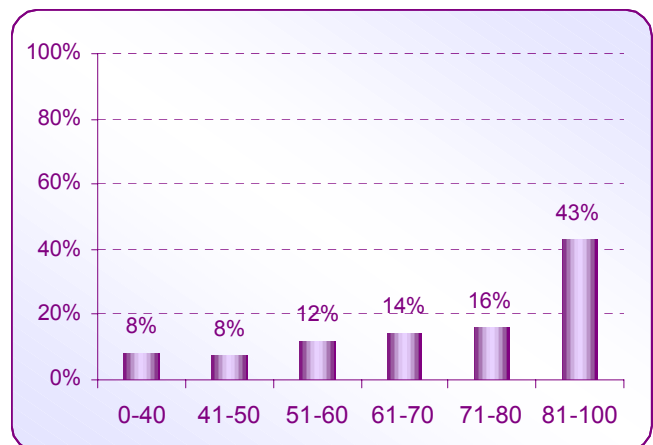
ממוצע ההישגים -- לפי תת-תחומים ולפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	תת-תחום
77	81	81	86	Access to Information from Spoken Text
65	67	70	76	Access to Information from Written Text
52	50	56	66	Written Presentation

רמת ההישגים בכיתות ה' -- לפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	קטגוריה
12%	13%	9%	5%	40-0
11%	9%	10%	6%	50-41
16%	13%	14%	10%	60-51
17%	15%	15%	13%	70-61
20%	17%	15%	15%	80-71
24%	33%	37%	50%	100-81

תרשים 49: רמת ההישגים בכיתות ה'

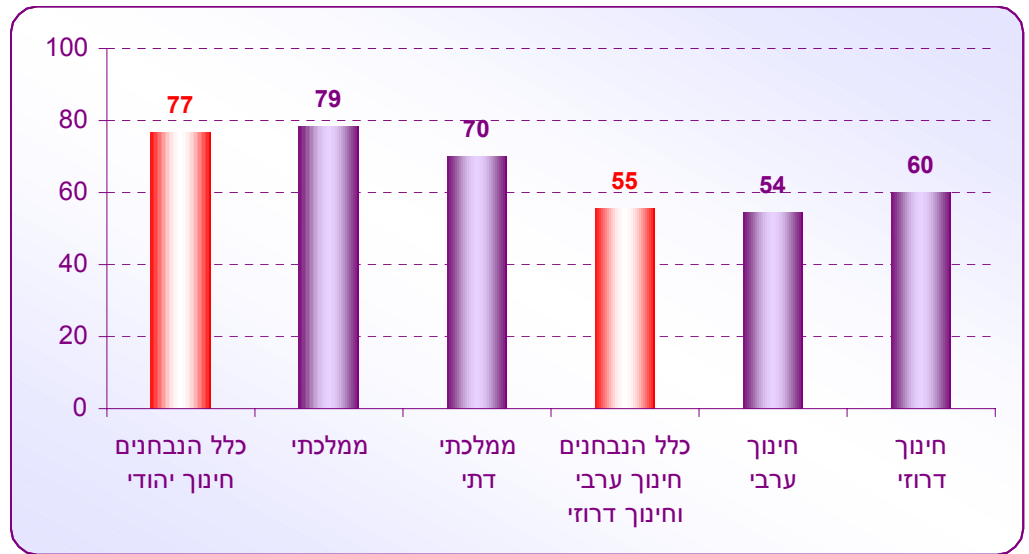

הישגים באנגלית לכיתות ח'

מספר נבחנים

35,473	כלל הנבחנים
21,552	ממלכת ישראל
5,798	ממ"ד
6,656	חינוך ערבי
1,467	חינוך דרוזי

תרשים 50: ציון ממוצע לכיתות ח' -- לפי מגזר וסוג פיקוח*

* ללא עולים וללא תלמידים משולבים

הישגים של אוכלוסיות מיוחדות

ציון ממוצע	מספר נבחנים	קטגוריה
63	490	עולים החדשים
53	2,082	תלמידים משולבים במגזר היהודי
36	97	תלמידים משולבים בחינוך הלא-יהודי

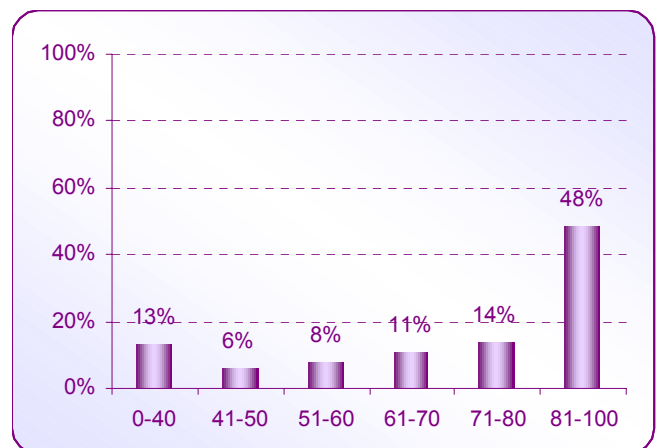
ממוצע ההישגים לפי תת-תחומים ולפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	תת-תחום
73	65	84	90	Access to Information from Spoken Text
60	58	72	81	Access to Information from Written Text
47	36	51	63	Written Presentation

רמת ההישגים בכיתות ח' -- לפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	קטגוריה
19%	29%	15%	7%	40-0
13%	12%	7%	4%	50-41
15%	13%	9%	6%	60-51
16%	15%	11%	9%	70-61
17%	14%	14%	13%	80-71
20%	16%	45%	61%	100-81

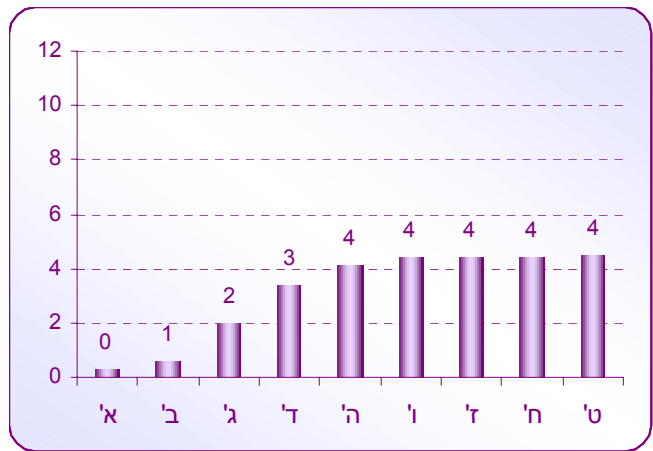
תרשים 51: רמת ההישגים בכיתות ח'

דיווח מורים על שעות לימוד -- לפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	
0.2	0.1	0.4	0.3	א'
0.1	0.1	0.6	0.7	ב'
0.4	1.9	1.9	2.1	ג'
4.5	4.0	3.2	3.3	ד'
4.8	4.3	4.0	4.1	ה'
4.9	4.3	4.4	4.5	ו'
4.7	4.4	4.3	4.5	ז'
4.7	4.5	4.2	4.5	ח'
4.8	4.5	4.3	4.5	ט'

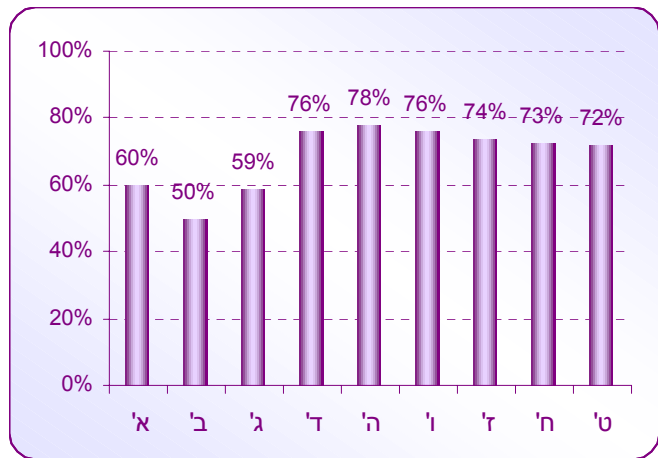
תרשים 52: דיווח מורים על שעות לימוד באנגלית -- לפי דרגות כיתה

דיווח מורים על השתלמויות והדרכה -- לפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	כיתה
0%	100%	33%	100%	א'
0%	33%	75%	40%	ב'
0%	58%	71%	53%	ג'
33%	65%	82%	77%	ד'
67%	72%	80%	78%	ה'
43%	70%	79%	77%	ו'
72%	66%	73%	76%	ז'
72%	53%	75%	75%	ח'
81%	58%	69%	75%	ט'

תרשים 53: דיווח מורים על השתלמויות והדרכה באנגלית -- לפי דרגות כיתה

50% עד 60% מהמורים יישמו בכיתה את שלמדו בהשתלמות או בהדרכה. ●

הישגים במבחני מינהל החינוך הדתי

מבחני מינהל החינוך הדתי אינם חלק אינטגרלי של המיצ"ב והם מבוצעים במסגרתו לבקשת המינהל. המבחנים חוברו על-ידי אנשי המינהל. בכיתות ה' ובכיתות ח' הייתה השגחה חיצונית והמבחנים נבדקו על-ידי בודקים חיצוניים; בכיתות ד' מורי הכיתות השגיחו בעת המבחן ובדקו את המבחנים לפי מחוונים שסופקו להם.

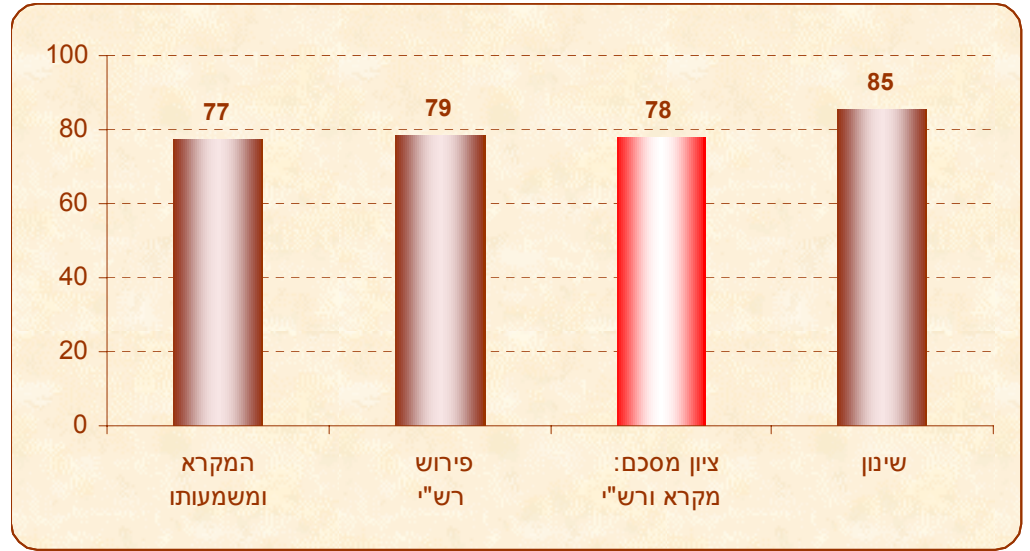
- **ספר במדבר (כיתות ד')**: הציון המסכם הוא 78, בכתב רש"י קיבלו התלמידים ציון 94 בממוצע. שני-שלישים מהתלמידים קיבלו ציון גבוה מ-81 (תרשים 54, תרשים 55, תרשים 56).
- **דינים (כיתות ה')**: הציון הכולל הוא 62 והוא גבוה מעט יותר ביישום ההלכה מאשר בידיעות כלליות בהלכה. ניכרת חולשה ביכולת הסבר של מושגים הילכתיים -- ממוצע 25 נקודות. אין נטייה ברורה לריכוז ציונים ומספר התלמידים בכל אחת מרמות הישג דומה למדי (תרשים 57, תרשים 58, תרשים 59).
- **משנה (כיתות ח' -- בנות)**: הציון המסכם (הכרת והבנת המשנה) הוא 67. נושא הסקת מסקנות פחות נהיר לתלמידות והן קיבלו בממוצע 32 נקודות בנושא זה. כשליש מהתלמידות קיבלו ציון גבוה מ-81 (תרשים 60, תרשים 61).
- **גמרא (כיתות ח' -- בנים)**: הציון המסכם (הבנת הסוגיה) הוא 67. נושא הבנת דעות שונות ונימוקיהן והסקת מסקנות (לכיתות תורניות בלבד) פחות נהיר לתלמידים והם קיבלו בממוצע 38 ו-30 נקודות בהתאמה בנושאים אלה. קרוב ל-30% מהתלמידים קיבלו ציון נמוך מ-40 (תרשים 62, תרשים 63).

הישגים בספר במדבר לכיתות ד'

מספר נבחנים

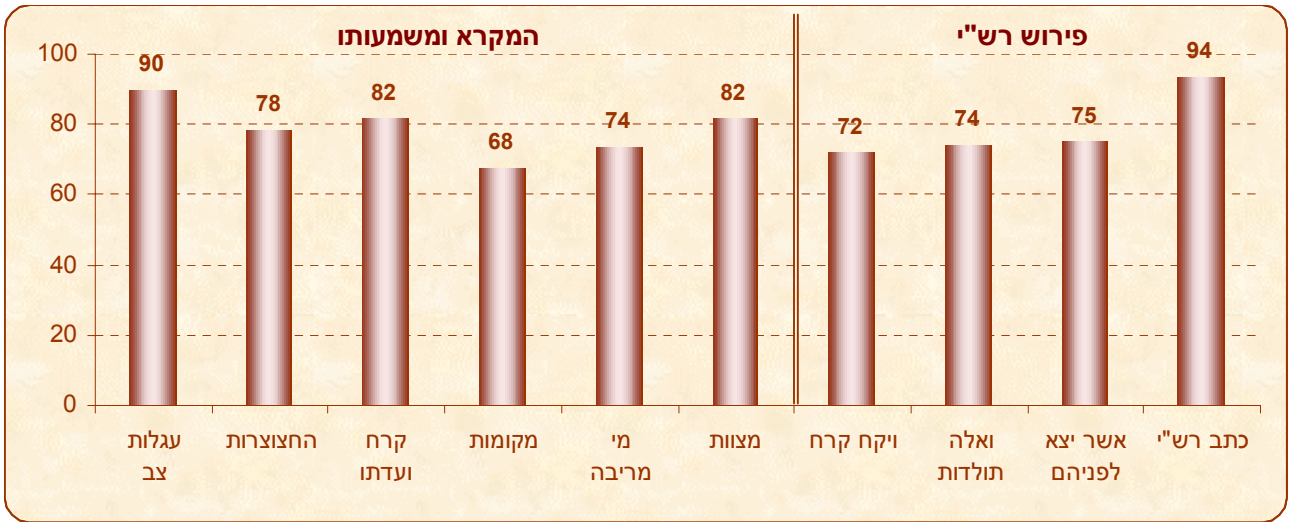
4,197	כלל הנבחנים
51	עולים חדשים
284	תלמידי שילוב

תרשים 54: ציונים מסכמים בספר במדבר *

* ללא עולים וללא תלמידים משולבים

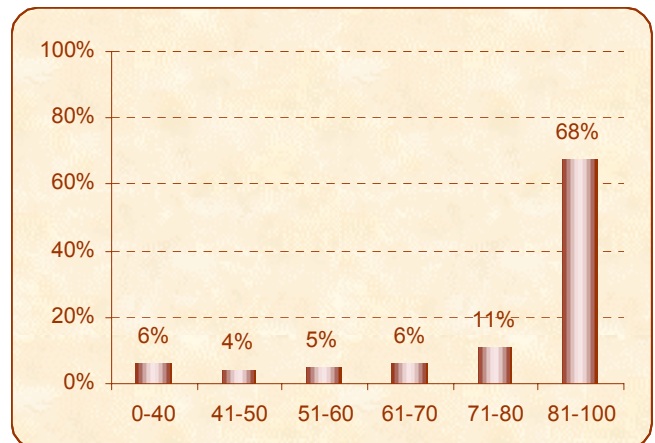
תרשים 55: המקרא ומשמעותו ופירוש רש"י: פירוט לפי תת-נושאים

הישגים של אוכלוסיות מיוחדות

ציון מסכם: מקרא ורש"י	
72	עולים החדשים
61	תלמידים משולבים

תרשים 56: רמת ההישגים בכיתות ד'

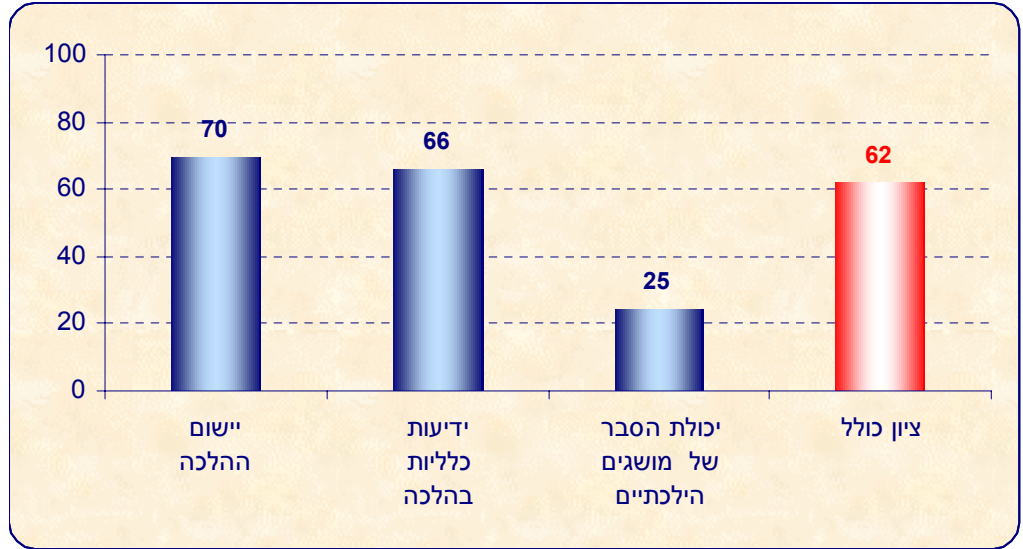

הישגים בדינים לכיתות ה'

מספר נבחנים

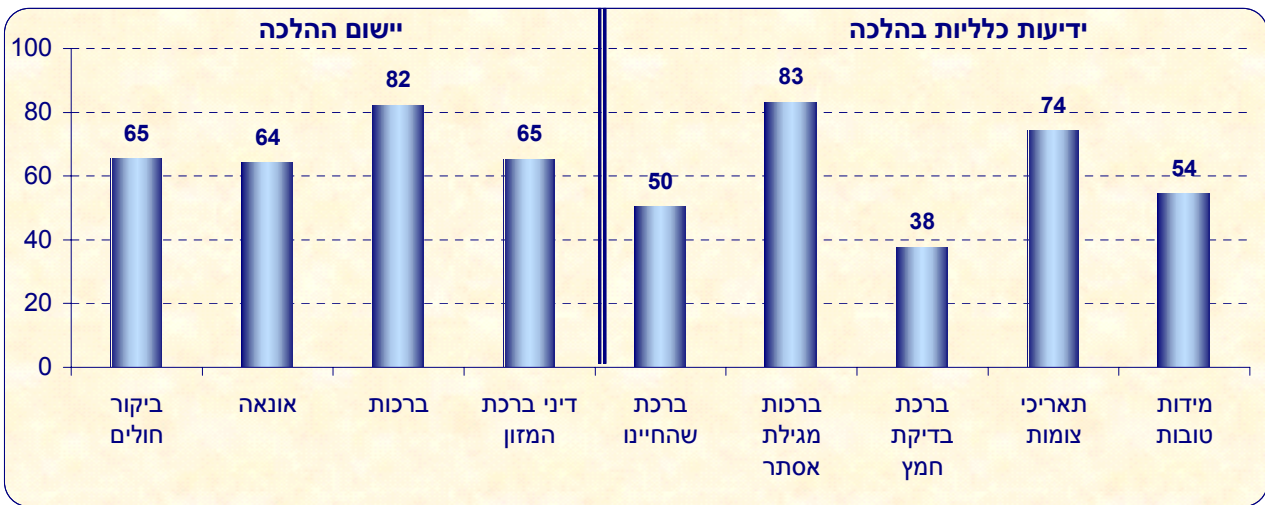
5,828	כלל הנבחנים
110	עולים חדשים
720	תלמידי שילוב

תרשים 57: ציונים מסכמים בדינים *

* ללא עולים וללא תלמידים משולבים

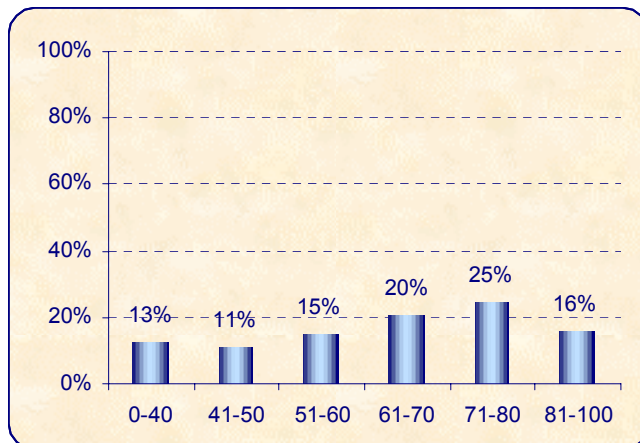
תרשים 58: ידיעות כלליות בהלכה ובישומה: פירוט לפי תת-נושאים

הישגים של אוכלוסיות מיוחדות

ציון כולל	
42	עולים החדשים
46	תלמידים משולבים

תרשים 59: רמת ההישגים בכיתות ה'

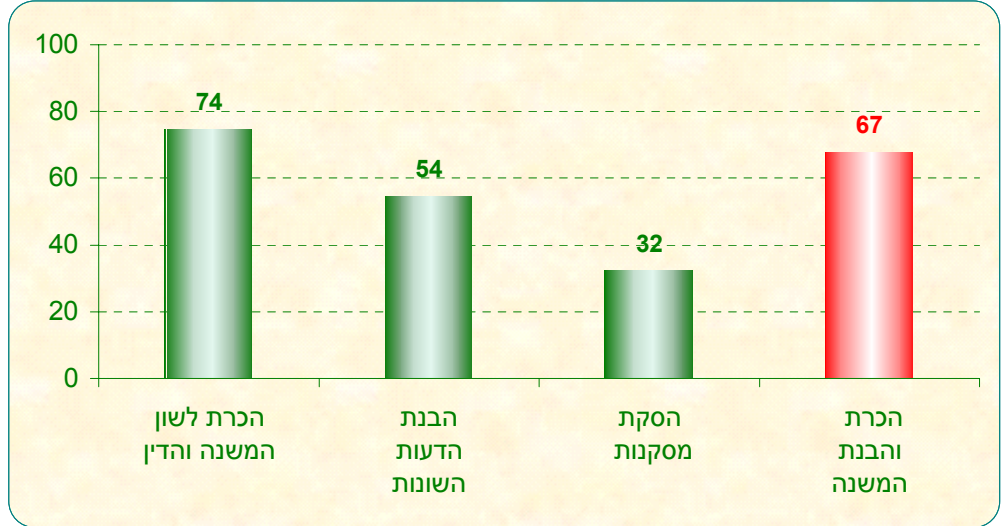

הישגים במשנה לכיתות ח' (בנות)

מספר נבחנים

2,663	כלל הנבחנים
78	עולים חדשים
16	תלמידי שילוב

תרשים 60: ציונים מסכמים במשנה *

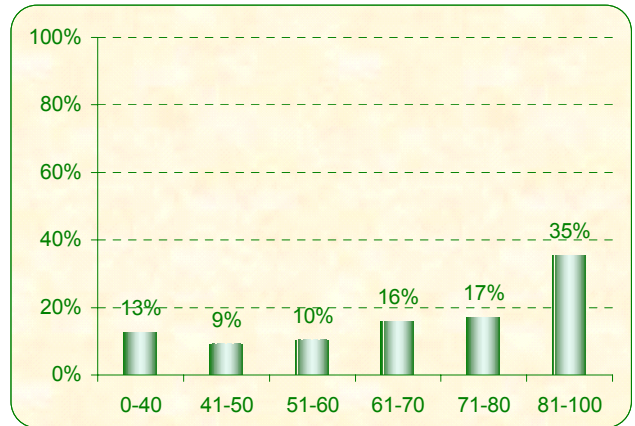

* ללא עולים וללא תלמידים משולבים

הישגים של אוכלוסיות מיוחדות

הכרת והבנת המשנה	
49	עולים החדשים
46	תלמידים משולבים

תרשים 61: הישגי התלמידות במשנה

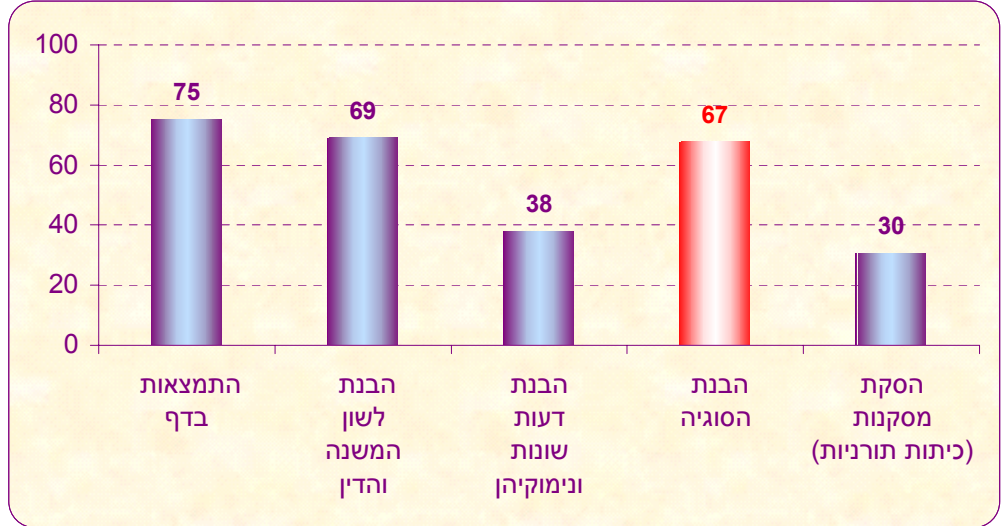

הישגים בגמרא לכיתות ח' (בנים)

מספר נבחנים

2,893	כלל הנבחנים
18	עולים חדשים
149	תלמידי שילוב

תרשים 62: ציונים מסכמים בגמרא *

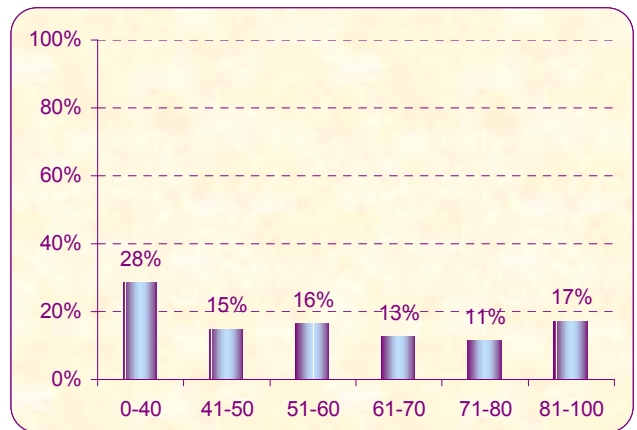

* ללא עולים וללא תלמידים משולבים

הישגים של אוכלוסיות מיוחדות

הבנת הסוגיה	
32	עולים החדשים
34	תלמידים משולבים

תרשים 63: הישגי התלמידים בגמרא

אקלים בית-הספר וסביבת העבודה

אווירת בית-הספר הנתפסת על-ידי התלמידים

בכל המגזרים קיימת שביעות רצון של כשני-שלישים מהתלמידים מבית-הספר ומיחסיהם עם החברים, אך נראה, כי יחסיהם עם המורים פחות טובים -- במיוחד בחטיבות הביניים. אכן, כ-40% מהתלמידים מדווחים שבבית-ספרם יש "מורים מעליבים ופוגעים".

ביטויים שונים של אלימות שכיחים יותר בבתי-הספר היסודיים (ויותר במערכת החינוך הערבית והדרוזית). בחינוך הערבי היסודי כשליש מהתלמידים (פחות בחינוך הדרוזי) מדווחים שקורה שהם מפחדים לבוא לבית-הספר בגלל אלימות (תרשים 64, תרשים 65).

סביבת העבודה הנתפסת על-ידי המורים

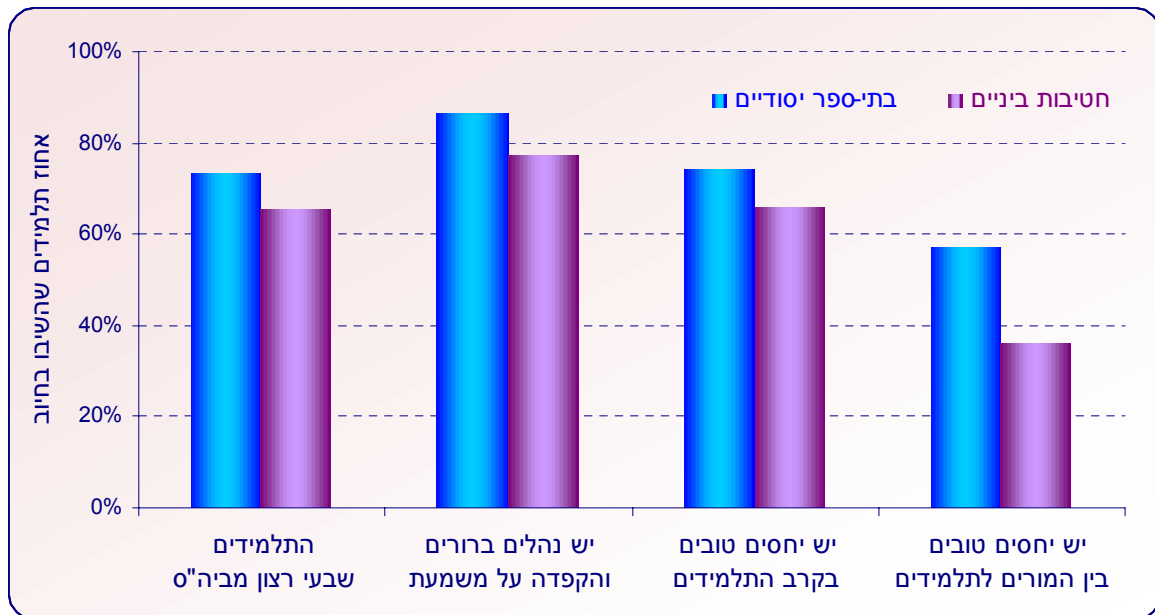
כללית, תופסים המורים את סביבת העבודה שלהם כמספקת -- במיוחד בבתי-הספר היסודיים.

שיתוף מורים בתהליכי קבלת ההחלטות בבית-הספר רווח בחינוך העברי יותר מאשר בחינוך הערבי והדרוזי.

בממוצע, כשליש מהמורים חשים עמוסים ושחוקים. המורים בחינוך הממלכתי-דתי חשים פחות שחוקים מעמיתיהם בחינוך הממלכתי -- ממצא החוזר על עצמו שנים רבות⁷. המורים בחינוך הערבי והדרוזי ובחטיבות הביניים חשים יותר עמוסים ושחוקים מעמיתיהם בחינוך העברי (תרשים 66).

⁷ מערכת החינוך בראי ההערכה: תשנ"ב-תשנ"ו, המחלקה להערכה, לשכת המשנה למנהל הכללי, משרד החינוך התרבות והספורט, תשנ"ז.

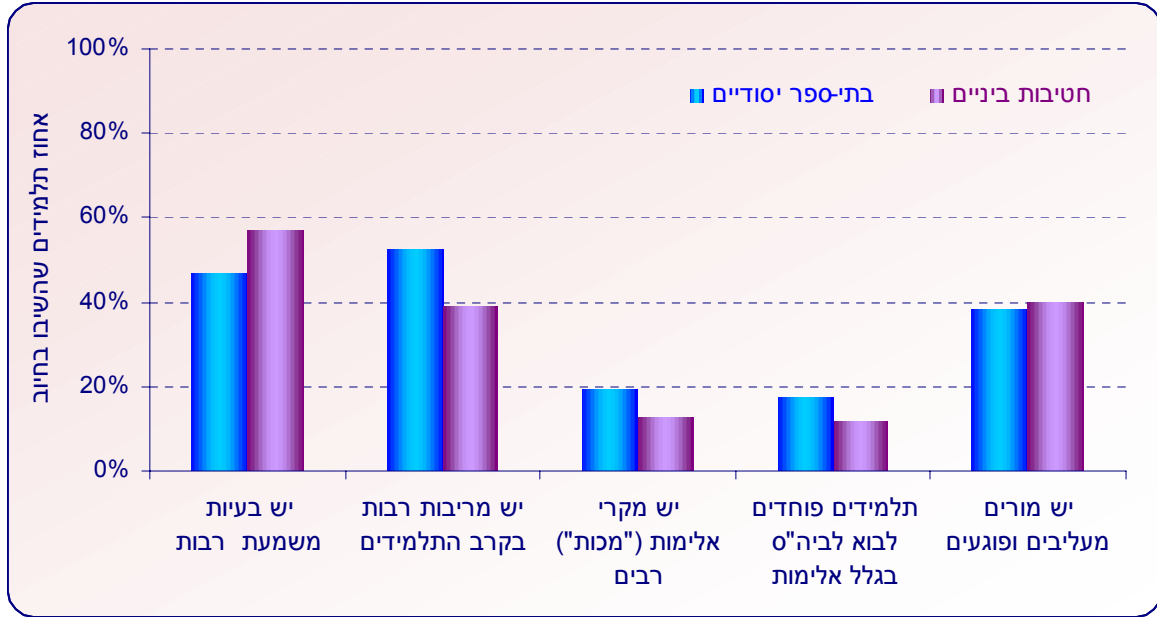
תרשים 64: דיווח תלמידים על אווירה כללית בבית-הספר

דיווח תלמידים על אווירה כללית בבית-הספר -- לפי שלב חינוך ומגזר

חטיבות ביניים				בתי-ספר יסודיים				
דרוסי	ערבי	ממ"ד	ממלכתי	דרוסי	ערבי	ממ"ד	ממלכתי	
61%	60%	62%	69%	71%	65%	70%	78%	התלמידים שבעי רצון מביה"ס
81%	75%	76%	78%	88%	80%	85%	89%	יש נהלים ברורים והקפדה על משמעת
69%	63%	72%	64%	80%	69%	75%	75%	יש יחסים טובים בקרב התלמידים
51%	50%	33%	31%	74%	63%	49%	56%	יש יחסים טובים בין המורים לתלמידים

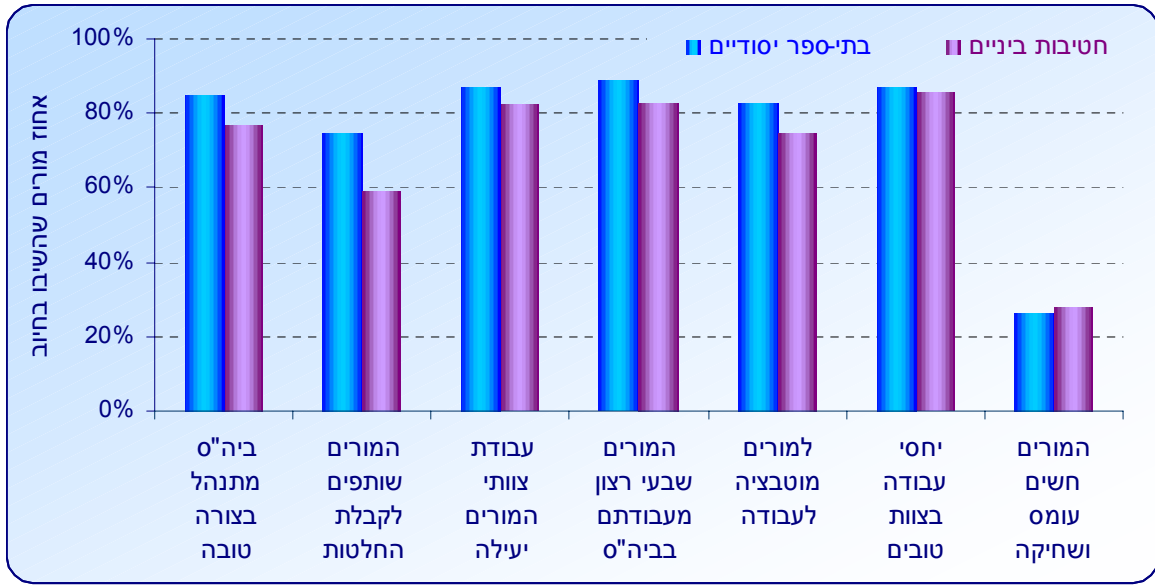
תרשים 65: דיווח תלמידים על מצב האלימות בבית-הספר

דיווח תלמידים על אווירה כללית בבית-הספר -- לפי שלב חינוך ומגזר

חטיבות ביניים				בתי-ספר יסודיים				
חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	
52%	51%	49%	61%	40%	44%	45%	49%	יש בעיות משמעת רבות
44%	51%	30%	37%	59%	65%	45%	50%	יש מריבות רבות בקרב התלמידים
22%	23%	9%	10%	32%	34%	15%	15%	יש מקרי אלימות ("מכות") רבים
18%	24%	7%	9%	22%	31%	15%	13%	תלמידים פוחדים לבוא לביה"ס בגלל אלימות
35%	36%	43%	40%	41%	42%	45%	35%	יש מורים מעליבים ופוגעים

תרשים 66: דיווח מורים על סביבת העבודה

דיווח מורים על סביבת העבודה -- לפי שלב חינוך ומגזר

חטיבות ביניים				בתי-ספר יסודיים				קטגוריה
חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	
71%	71%	77%	78%	86%	77%	87%	87%	בניה"ס מתנהל בצורה טובה
54%	55%	64%	58%	73%	64%	76%	77%	המורים שותפים לקבלת החלטות
83%	75%	77%	85%	85%	82%	88%	89%	עבודת צוותי המורים יעילה
85%	78%	86%	82%	93%	85%	91%	88%	המורים שבעי רצון מעבודתם
59%	55%	83%	76%	80%	67%	89%	85%	למורים מוטבציה לעבודה
76%	75%	91%	86%	88%	80%	93%	87%	יחסי עבודה בצוות טובים
30%	40%	18%	30%	29%	36%	23%	25%	המורים חשים עומס ושחיקה ושחיקה

משוב מנהלים על המיצ"ב

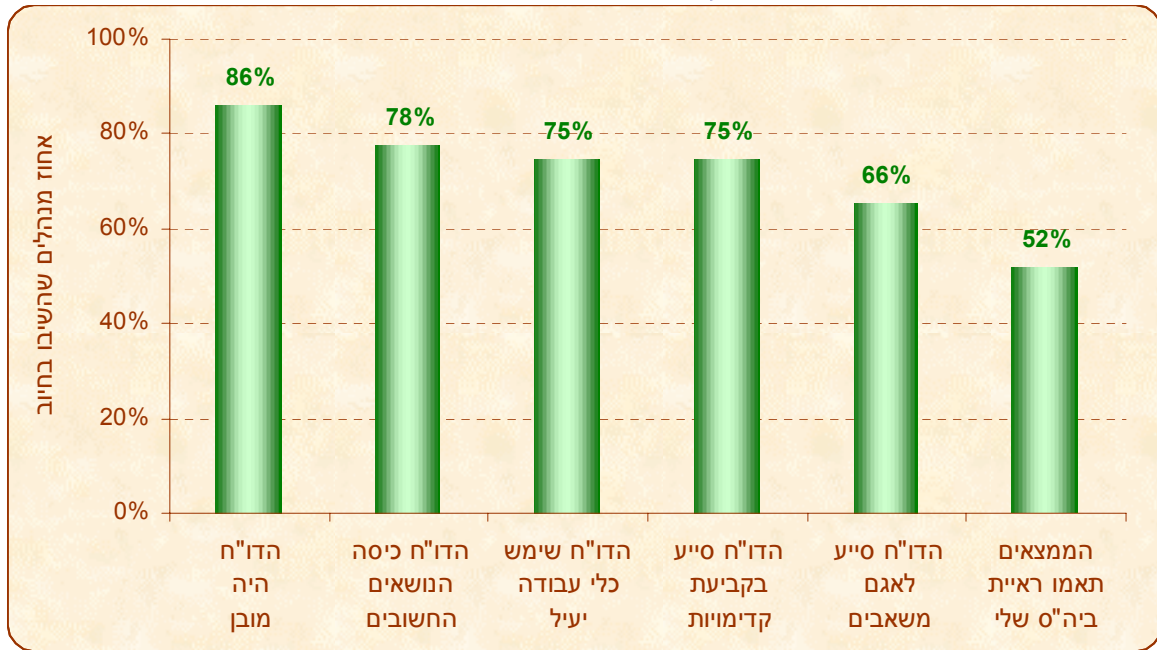
המשוב מבוסס על תשובותיהם של 517 מנהלים שהשתתפו יותר מפעם אחת במיצ"ב וקיבלו בעבר דו"חות.

דו"ח המיצ"ב היה מובן לרוב המנהלים וכיסה את הנושאים החשובים לדעתם. 65% עד 75% מהמנהלים מצאו בו כלי עבודה יעיל עבורם, למשל לקביעת קדימויות ולאיגום משאבים.

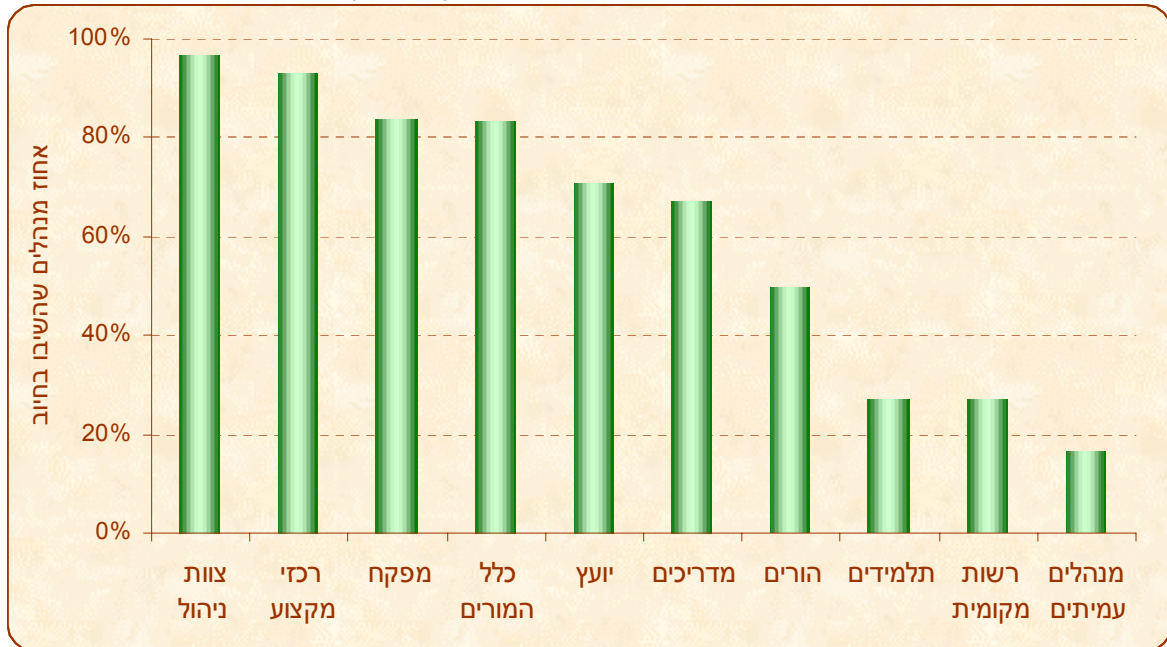
כמחצית מהמנהלים למדו מדו"ח המיצ"ב היבטים שונים בחיי בית-הספר אותם לא ראו קודם לכן.

מעל 80% מהמנהלים שיתפו את המורים ואת מפקח בית-הספר בעבודה בעקבות הדו"ח. לגבי מפקח בית-הספר, חשוב לציין, שמדובר בשנים בהן המפקחים לא קיבלו את הדו"חות מהמטה ושיתופם נעשה וולונטרית על-ידי המנהלים. כמחצית המנהלים שיתפו אף הורים. תלמידים ורשויות מקומיות שותפו רק על-ידי רבע מהמנהלים.

תרשים 67: עמדות מנהלים כלפי דו"ח המיצ"ב

תרשים 68: את מי שיתפו המנהלים בעבודה על הדו"ח

לא נמצאו הבדלים משמעותיים בין דיווחי המנהלים ממגזרים או שלבי חינוך שונים.

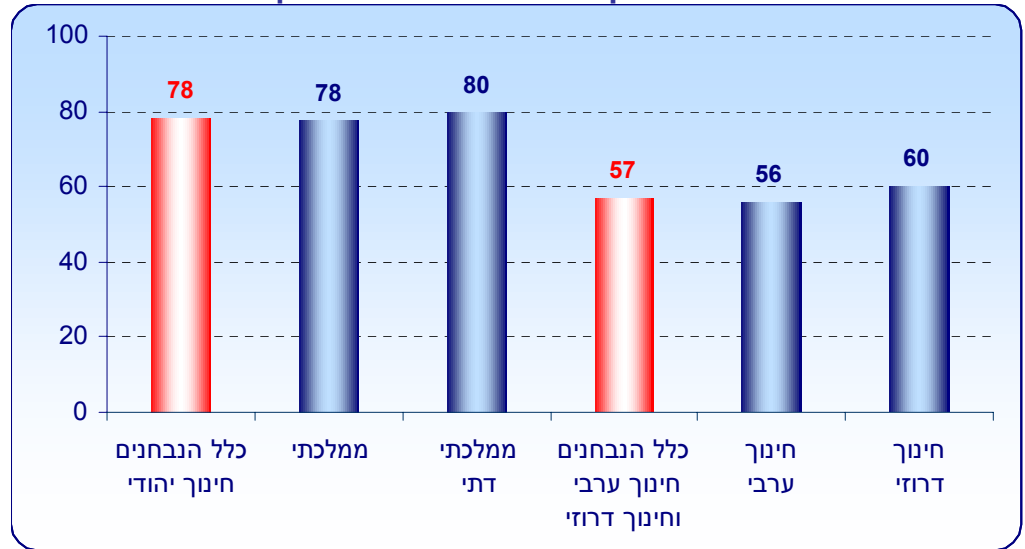

נספח א: הישגים במתמטיקה לכיתות ד' בתוכנית "ההתמקצעות"

מספר נבחנים

20,441	כלל הנבחנים
12,314	ממלכת ישראל
2,793	ממ"ד
3,888	חינוך ערבי
1,446	חינוך דרוזי

תרשים נ/1: ציון ממוצע לפי מגזר וסוג פיקוח*

* ללא עולים וללא תלמידים משולבים

הישגים של אוכלוסיות מיוחדות

ציון ממוצע	מספר נבחנים	קטגוריה
69	331	עולים החדשים
56	1,530	תלמידים משולבים במגזר היהודי
37	338	תלמידים משולבים בחינוך הלא-יהודי

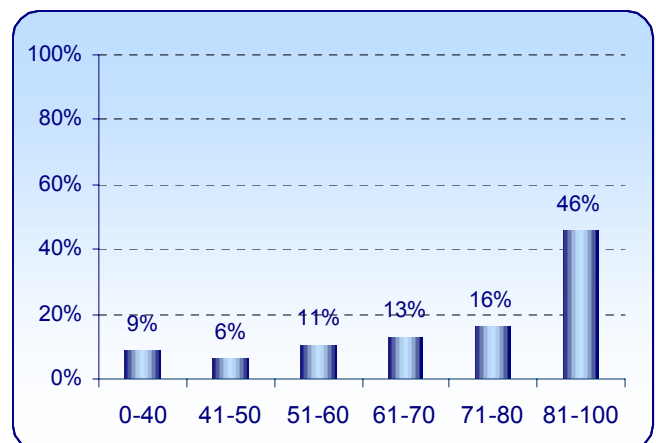
ממוצע הישגים לפי תת-תחומים ולפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	תת-תחום
74	68	89	89	מספרים שלמים: מהות המספר
62	59	78	77	מספרים שלמים: פעולות וחוקים
87	83	93	88	שבר פשוט: מהות
57	51	78	78	גיאומטריה
56	53	80	78	בעיות מילוליות
42	38	70	68	משימות חקר

רמת הישגים בכיתות ד' לפי מגזר

חינוך דרוזי	חינוך ערבי	ממ"ד	ממלכתי	קטגוריה
18%	26%	2%	4%	40-0
12%	12%	4%	4%	50-41
19%	15%	8%	9%	60-51
17%	16%	12%	11%	70-61
13%	13%	16%	17%	80-71
21%	17%	58%	55%	100-81

תרשים נ/2: רמת הישגים בכיתות ד'

נספח ב: הדו"ח הבית-ספרי

הדו"חות הבית-ספריים המופקים בתהליך ממוחשב-ממוכן הם קצהו של תהליך ארוך שתחילתו בהודעה לבתי-הספר המשתתפים, המשכו בפרסום נושאי המבחנים בכל המקצועות, תיאום עם בתי-ספר על הגעת סוקרים, העברת המבחנים, השאלונים והראיונות למנהלים, למורים ועוד.

הדו"חות שונים זה מזה לפי סוג בית-הספר. למעשה קיימים 22 (!) פורמטים שונים (בית-ספר יסודי/חטיבת ביניים; יהודי/לא יהודי; ממלכתי/ממלכתי דתי; בכיתות ח' לומדים רק בנים, רק בנות או שניהם; בית-הספר משתתף בתוכנית ההתמקצעות או איננו בתוכנית וכד').

לבית-הספר נשלח עותק אחד של הדו"ח בתוספת דיסקט על-מנת שיוכל להפיק לעצמו עותקים ככל שנדרש. לכל מפקח נשלח CD ROM הכולל את הדו"חות של כל בתי-הספר שבפיקוחו.

הדו"ח דומה בתוכן ובאופן ההצגה לדו"ח המערכתי הנוכחי. לכל הממצאים בדו"ח הבית-ספרי מצורף גם הממוצע הארצי של בתי-הספר הדומים לו מבחינת שלב חינוך, מגזר וסוג פיקוח על מנת לסייע לבית-הספר לפרש את התוצאות.

סיוע למנהלי בתי-הספר בפירוש התוצאות ובהפקת לקחים הוא אחד ממוקדי הפעילות של אגף הערכה ומדידה ושל אגפי הגיל. הסיוע ניתן בדרכים שונות: האגף לחינוך על-יסודי קיים סדרת השתלמויות לכל המנהלים שלקחו חלק במיצ"ב, האגף לחינוך יסודי הפיק חוברת הדרכה לעבודה עם המיצ"ב שנשלחה לכל בתי-הספר ולמפקחים. אגף הערכה ומדידה מקיים דיאלוג שוטף באמצעות האינטרנט עם מנהלים, רכזים, מורים וגם עם הורים ותלמידים שיש להם שאלות לגבי המהלך. בנוסף, פיתח האגף בשיתוף עם מט"ח קורס מתוקשב, בן 28 שעות, הנקרא מדברים עם המיצ"ב. הקורס החל עם שלוש קבוצות של מנהלים ומפקחים ממחוז צפון, מחוז דרום ומחוז מרכז. בנוסף, הדו"ח הבית-ספרי כולל כמה הצעות לקריאת הממצאים.

דוגמא לדו"חות בית-ספריים ניתן למצוא באתר שכתובתו: www.education.gov.il/haaracha.

נספח ג: רשימת תרשימים

לרוב התרשימים בדו"ח מצורף לוח המפרט את הממצא הכללי לפי שלב חינוך, לפי מגזר וסוג פיקוח, לפי תת-נושאים, לפי אוכלוסיות מיוחדות -- הכל לפי העניין.

הסביבה הפדגוגית בבית-הספר: תרשימים 1-13

- תרשים 1: דיווח המנהלים על הקדימויות של בית-ספרם -- לפי שלב חינוך 5
- תרשים 2: דיווח המנהלים על הקדימויות של בית-ספרם -- לפי מגזר 5
- תרשים 3: דיווח מנהלים על נושאי הפרוייקטים שמפעיל בית-הספר 6
- תרשים 4: דיווח מנהלים על מספר נושאי הפרוייקטים שמפעיל בית-הספר 7
- תרשים 5: דיווח תלמידים על דגשים בהוראה -- רמות חשיבה 8
- תרשים 6: דיווח מורים על דרכי הוראה והערכה 9
- תרשים 7: דיווח מנהלים על אבחון ומיפוי לקביעת קדימויות -- לפי דרגת כיתה 10
- תרשים 8: דיווח מנהלים על שימוש במאגר המשימות -- לפי דרגות כיתה 10
- תרשים 9: דיווח מנהלים על קיום מבחנים חיצוניים -- לפי מקצוע ודרגת כיתה 11
- תרשים 10: דיווח מורים על סוג שיעורי-הבית 12
- תרשים 11: דיווח תלמידים על יחס המורים בתחום הלימודי 13
- תרשים 12: דיווח תלמידים על סיוע מורה פרטי במימון ההורים -- לפי דרגת כיתה 13
- תרשים 13: דיווח תלמידים על סיוע מורה פרטי במימון ההורים -- לפי מקצוע וציון 14

סיכום הישגים : תרשימים 14-27

- תרשים 14: ציונים מסכמים -- מגזר יהודי 16
- תרשים 15: ציונים מסכמים -- מגזר לא-יהודי 16
- תרשים 16: ציונים מסכמים במגזר היהודי -- לפי עשירון טיפוח 17
- תרשים 17: ציונים מסכמים במגזר הלא-יהודי -- לפי עשירון טיפוח 17
- תרשים 18: ציונים מסכמים במגזר היהודי -- לפי מגדר 18
- תרשים 19: ציונים מסכמים במגזר הלא-יהודי -- לפי מגדר 18
- תרשים 20: ציונים מסכמים בעברית במגזר היהודי -- לפי מחוז 19
- תרשים 21: ציונים מסכמים במתמטיקה במגזר היהודי -- לפי מחוז 19
- תרשים 22: ציונים מסכמים במדע וטכנולוגיה במגזר היהודי -- לפי מחוז 20
- תרשים 23: ציונים מסכמים באנגלית במגזר היהודי -- לפי מחוז 20
- תרשים 24: ציונים מסכמים בערבית במגזר הלא-יהודי -- לפי מחוז 21
- תרשים 25: ציונים מסכמים במתמטיקה במגזר הלא-יהודי -- לפי מחוז 21
- תרשים 26: ציונים מסכמים במדע וטכנולוגיה במגזר הלא-יהודי -- לפי מחוז 22
- תרשים 27: ציונים מסכמים באנגלית במגזר הלא-יהודי -- לפי מחוז 22

שפת אם: 28-35

- 24..... תרשים 28: ציון ממוצע לכיתות ה' -- לפי מגזר וסוג פיקוח
- 24..... תרשים 29: רמת ההישגים של תלמידי כיתות ה' בחינוך היהודי
- 24..... תרשים 30: רמת ההישגים של תלמידי כיתות ה' בחינוך הערבי והדרוזי
- 25..... תרשים 31: ציון ממוצע לכיתות ח' -- לפי מגזר וסוג פיקוח
- 25..... תרשים 32: רמת ההישגים של תלמידי כיתות ח' בחינוך היהודי
- 25..... תרשים 33: רמת ההישגים של תלמידי כיתות ח' בחינוך הערבי והדרוזי
- 26..... תרשים 34: דיווח מורים על שעות לימוד בשפת-אם -- לפי דרגות כיתה
- 26..... תרשים 35: דיווח מורים על השתלמויות והדרכה בשפת-אם -- לפי דרגות כיתה

מתמטיקה: 36-41

- 28..... תרשים 36: ציון ממוצע לכיתות ה' -- לפי מגזר וסוג פיקוח
- 28..... תרשים 37: רמת ההישגים בכיתות ה'
- 29..... תרשים 38: ציון ממוצע לכיתות ח' -- לפי מגזר וסוג פיקוח
- 29..... תרשים 39: רמת ההישגים בכיתות ח'
- 30..... תרשים 40: דיווח מורים על שעות לימוד במתמטיקה -- לפי דרגות כיתה
- 30..... תרשים 41: דיווח מורים על השתלמויות והדרכה במתמטיקה -- לפי דרגות כיתה

מדע וטכנולוגיה: 42-47

- 32..... תרשים 42: ציון ממוצע לכיתות ה' -- לפי מגזר וסוג פיקוח
- 32..... תרשים 43: רמת ההישגים בכיתות ה'
- 33..... תרשים 44: ציון ממוצע לכיתות ח' -- לפי מגזר וסוג פיקוח
- 33..... תרשים 45: רמת ההישגים בכיתות ח'
- 34..... תרשים 46: דיווח מורים על שעות לימוד במדע וטכנולוגיה -- לפי דרגות כיתה
- 34..... תרשים 47: דיווח מורים על השתלמויות והדרכה במדע וטכנולוגיה -- לפי דרגות כיתה

אנגלית: 48-53

- 36..... תרשים 48: ציון ממוצע לכיתות ה' -- לפי מגזר וסוג פיקוח
- 36..... תרשים 49: רמת ההישגים בכיתות ה'
- 37..... תרשים 50: ציון ממוצע לכיתות ח' -- לפי מגזר וסוג פיקוח
- 37..... תרשים 51: רמת ההישגים בכיתות ח'
- 38..... תרשים 52: דיווח מורים על שעות לימוד באנגלית -- לפי דרגות כיתה
- 38..... תרשים 53: דיווח מורים על השתלמויות והדרכה באנגלית -- לפי דרגות כיתה

מבחני החמ"ד: 63-54

- 40.....תרשים 54: ציונים מסכמים בספר במדבר
- 40.....תרשים 55: המקרא ומשמעותו ופירוש רש"י: פירוט לפי תת-נושאים
- 40.....תרשים 56: רמת ההישגים בכיתות ד'
- 41.....תרשים 57: ציונים מסכמים בדינים
- 41.....תרשים 58: ידיעות כלליות בהלכה ובישומה: פירוט לפי תת-נושאים
- 42.....תרשים 59: רמת ההישגים בכיתות ה'
- 43.....תרשים 60: ציונים מסכמים במשנה
- 43.....תרשים 61: הישגי התלמידות במשנה
- 44.....תרשים 62: ציונים מסכמים בגמרא
- 44.....תרשים 63: הישגי התלמידים בגמרא

אקלים וסביבת עבודה: 66-64

- 46.....תרשים 64: דיווח תלמידים על אווירה כללית בבית-הספר
- 47.....תרשים 65: דיווח תלמידים על מצב האלימות בבית-הספר
- 48.....תרשים 66: דיווח מורים על סביבת העבודה

משוב על המיצ"ב: 68-67

- 50.....תרשים 67: עמדות מנהלים כלפי דו"ח המיצ"ב
- 50.....תרשים 68: את מי שיתפו המנהלים בעבודה על הדו"ח